

ZK „Budowlani” podsumowuje 2022 r.

str. 3

Najważniejsze **aspekty** **nowelizacji** **KODEKSU** **PRACY** **2023**

str. 15

Kampania przeciwko patologiom w łańcuchach podwykonawstwa w budownictwie

str. 11

W różnych krajach UE i w Brukseli odbywa się szereg wydarzeń związanych z kampanią Europejskiej Federacji Pracowników Budownictwa i Drzewiarstwa, poświęconej walce z patologiami w łańcuchach podwykonawstwa. Patologie te dotyczą form zatrudnienia, swobodnego przepływu pracowników i delegowania, jak również podważają zasady uczciwej konkurencji firm.

Związek Zawodowy „Budowlani” od lat domaga się zmian w prawie zamówień i żąda ograniczenia liczby poziomów podwykonawstwa. Bez likwidacji patologii w tym zakresie nie można mówić o poprawie wizerunku branży i nie można liczyć na zwiększenie zainteresowania młodych ludzi pracą w budownictwie.

**KTO JEST
SZEFEEM?
STOP
WYZYSKOWI
W ŁAŃCUCHACH
PODWYKONAWCÓW!**

**WHO'S THE
BOSS?
STOP
EXPLOITATION
IN SUBCONTRACTING
CHAINS!**

Dzień Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy w Sejmie RP

str. 7-9

Przegląd związkowych wydarzeń w Polsce

Obchody Święta Pracy

Jak informuje Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, tegoroczne obchody Święta Pracy upłynęły pod hasłem: „Godna Praca = Godne Życie. Walcz o swoje prawa”. 1 maja to szczególny dzień, który powinien przypominać o znaczeniu pracy w naszym życiu i potrzebie walki o prawa pracownicze. To doskonała okazja, aby wspólnie manifestować, że godna praca, to godne życie.

- To jest ten dzień, 1 maja, kiedy przypominamy o prawach pracowniczych, kiedy domagamy się godnej pracy dla wszystkich! - mówił Piotr Ostrowski, przewodniczący OPZZ podczas tegorocznych obchodów Święta Pracy. To najważniejsze święto dla każdej pracownicy i każdego pracownika. Jak co roku Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych spędziło go hucznie, organizując wspólnie z Lewicą pochód pierwszomajowy i piknik w Miasteczku OPZZ.

Punktualnie o godz. 11:00 pod Pałacem Kultury i Nauki w Warszawie rozpoczęły się oficjalne obchody Święta Pracy, które wspólnie zainicjowały Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych i Lewica. Głos zabrali związkowcy i politycy: szef OPZZ Piotr Ostrowski, współprzewodniczący Nowej Lewicy Włodzimierz Czarzasty, Barbara Popielarz - wiceprzewodnicząca OPZZ, Ryszard Zbrzyzny - przewodniczący ZZ Pracowników Przemysłu Miedziowego, Mirosław Grzybek - przewodniczący FZZ Metalowców i Hutników i przewodniczący Branży OPZZ „Przemysł” oraz posłowie i posłanki: Anna Żukowska, Agnieszka Dziemianowicz-Bąk, Paulina Piechna-Więckiewicz i Adrian Zandberg.

Po godz. 12:00 zgromadzeni pod Pałacem Kultury i Nauki przeszli ulicą Świętokrzyską pod siedzibę OPZZ, gdzie odbył się piknik rodzinny oraz wspólne świętowanie w Miasteczku OPZZ. Pod siedzibą OPZZ przemawiali także wiceprzewodniczący OPZZ Sebastian Koćwin, a także Urszula Woźniak - członkini Zarządu Głównego ZNP, prezes Oddziału ZNP Warszawa Mokotów, Ursynów, Wilanów, Elżbieta Aleksandrowicz - przewodnicząca Branży OPZZ Usługi Publiczne, Michał Lewandowski - przewodniczący branży OPZZ Handel Usługi Kultura i Sztuka, Adam Olejnik - przewodniczący Międzyzakładowego Związku Zawodowego „Odkrywka” w KWB Belchatów oraz politycy: Robert Biedroń, Marcelina Zawisza, Wojciech Konieczny, Waldemar Witkowski i Dorota Olko.

Obchody Święta Pracy były też okazją do spotkań, rozmów oraz wspólnego świętowania przy muzyce i dobrym jedzeniu. W Miasteczku OPZZ można było również skorzystać z konsultacji psychologicznych, porad prawnych, wziąć udział w kursie pierwszej pomocy, zwiędzić karetkę oraz spalić kalorie tańcząc zumbę.

Przed oficjalnymi obchodami Święta Pracy delegacja OPZZ złożyła także kwiaty pod Bramą Straceń w warszawskiej Cytadeli oraz pod pomnikiem na placu Grzybowskim.

RDS: brak porozumienia w sprawach wzrostu wynagrodzeń oraz rent i emerytur w 2024 r.

RDS RADA DIALOGU SPOŁECZNEGO

Nie ma porozumienia w sprawach wzrostu wynagrodzeń oraz rent i emerytur w 2024 r. w Radzie Dialogu

cd. na str. 4

Dzień Budowlanych 2023

- wspólne obchody środowiska budowlanego

W siedzibie ZZ „Budowlani” odbyło się spotkanie konsultacyjne poświęcone organizacji tegorocznych centralnych obchodów Dnia Budowlanych. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele 8 organizacji budownictwa, które zadeklarowały udział w przygotowaniach uroczystości. Omówiono założenia organizacyjne obchodów.

Dzień Budowlanych to tradycyjne święto ludzi naszego sektora obchodzone corocznie jesienią, na zakończenie „wysokiego sezonu” budowlanego. Wśród wielu firmach, regionach i w ramach działań organizacji branżowych, najważniejsze bez wątpienia przez wiele lat były ogólnopolskie obchody naszego święta w Warszawie.

Przez trzy minione lata, głównie ze względu na utrudnienia związane z pandemią COVID-19, nie organizowaliśmy centralnych uroczystości Dnia

Budowlanych. Chcemy jednak powrócić do tej tradycji spotkań, która dobrze służyła integracji naszego środowiska budowlanego. Po wstępnych konsul-

tacjach zaproponowano organizację uroczystego spotkania naszego środowiska w dniu 5 października 2023 roku w Warszawie. Za stronę organizacyjną

uroczystości odpowiada Związek Zawodowy „Budowlani”. Współorganizatorzy w najbliższym czasie uzgodnią program i przebieg uroczystości. (sag)

Sprawozdawcze posiedzenie Rady Okręgu Mazowieckiego Budowlanych

W dniu 23 maja, w Warszawie odbyło się posiedzenie Rady Okręgu Mazowieckiego ZZ „Budowlani”.

Na zaproszenie przewodniczącej Okręgu w posiedzeniu uczestniczyli wiceprzewodniczący Związku: Jakub Kus i Tomasz Nagórka oraz przewodnicząca Okręgowej Komisji Rewizyjnej Maria Mońska-Wójtowicz.

Posiedzenie otworzyła i prowadziła przewodnicząca Okręgu Jolanta Frątczak.

W trakcie obrad Rada zatwierdziła wykonanie budżetu i sprawozdanie z działalności Zarządu Okręgu za 2022 rok, podjęła również uchwałę o przekazaniu nadwyżki budżetowej na działalność statutową w 2023 roku.

W dalszej części zebrania, na wniosek przewodniczącej OKR przeprowadzono tajne głosowanie nad udzieleniem abso-

lutorium dla członków Zarządu Okręgu. Rada udzieliła absolutorium Zarządowi w składzie: Jolanta Frątczak, Cezary Brzeszczak, Albert Milatti, Barbara Woźniak, Stanisław Zdanowicz.

Jednym z tematów posiedzenia była dyskusja o organizacji „Dnia Budowlanych” w Okręgu.

Podczas spotkania wiceprzewodniczący Okręgu Albert Milatti złożył rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Okręgu i Rady Krajowej z przyczyn osobistych.

Wiceprzewodniczący Jakub Kus i Tomasz Nagórka podziękowali Koledze

Albertowi za długoletnią, aktywną działalność w strukturach Związku na szczeblach: podstawowym, okręgowym i krajowym, za odważną walkę o prawa pracowników, za zaangażowanie w pełnieniu funkcji przewodniczącego Zarządu organizacji międzyzakładowej w Polimex-Mostostal S.A. w Siedlcach.

Podziękowania w imieniu całego Okręgu Mazowieckiego złożyła również przewodnicząca Jolanta Frątczak.

Wszyscy życzyli Koledze Albertowi zdrowia i wspaniałego, zasłużonego odpoczynku. JF

Zarząd Krajowy podsumowuje 2022 r.

W Warszawie odbyło się stacjonarne posiedzenie Zarządu Krajowego Związku Zawodowego „Budowlani”. Obok członków Zarządu Krajowego wzięła w nim udział przewodnicząca GKR Małgorzata Władek. Posiedzenie poprowadził przewodniczący Związku Zbigniew Janowski.

Posiedzenie rozpoczęło się od przedstawienia projektu sprawozdania finansowego Związku za 2022 r. przez główną księgową Małgorzatę Stępień. Słowo wstępne do sprawozdania przedstawił Zbigniew Janowski. Zarząd Krajowy, po zapoznaniu się ze sprawozdaniem, zarekomendował go Radzie Krajowej do przyjęcia. Przed posiedzeniem Rady Krajowej sprawozdanie finansowe Związku podlegało będzie weryfikacji przez Zespół Rady Krajowej ds. sprawozdania finansowego oraz Główną Komisję Rewizyjną.

Wiceprzewodniczący Związku Tomasz Nagórka przedstawił zarys sprawozdania z działalności Zarządu Krajowego w ubiegłym roku, 2022 r., który był schyłkiem pandemii koronawirusa, obfitował w wiele działań na

Zarządu Krajowego uczestniczyli m.in. w spotkaniach gremiów dialogu społecznego, gdzie reprezentowali interesy pracowników branż, w których działa Związek Zawodowy „Budowlani”. Był to także czas, w którym uczestniczyliśmy jako Związek w

Na zakończenie posiedzenia Jakub Kus przedstawił projekt Opinii Związku Zawodowego „Budowlani” w sprawie propozycji działań Europejskiej Federacji Pracowników Budownictwa i Drzewiarstwa na rzecz wsparcia organizacji związkowych krajów Europy centralnej i wschodniej.

W opinii Zarząd Krajowy podkreśla m.in.:

„Związek Zawodowy „Budowlani” od wielu lat z zaniepokojeniem obserwuje proces zmniejszania się liczby członków i ograniczania aktywności związków zawodowych organizacji związkowych sektora budownictwa i drzewiarstwa w krajach Europy środkowej i wschodniej, zrzeszonych w EFBWW. Problem zmniejszania się liczby członków, a w niektórych wypadkach ograniczania zaangażowania w prace EFBWW, dotyczy także innych europejskich organizacji EFBWW, ale w przypadku krajów regionu Europy środkowej, wschodniej i południowo – wschodniej jest szczególnie niebezpieczny i dotkliwy, z uwagi na stosunkowo niewielką bazę członkowską tych organizacji. Utrzymywanie się tej tendencji będzie prowadziło do wygaszenia działalności niektórych z tych organizacji.

Większość związków zawodowych krajów Europy środkowej i wschodniej w minimalnym zakresie bierze udział w pracach statutowych organów EFBWW, w procesie europejskiego dialogu społecznego, a także w wypracowywaniu stanowisk EFBWW w

i stanowiska tych organizacji nie zawsze uwzględniane są w stanowiskach Federacji.

Większa aktywność związków zawodowych krajów Europy środkowej, wschodniej i południowo – wschodniej w pracach EFBWW jest konieczna zarówno z punktu

niewielką liczbę członków. Nie oznacza to jednak, że sytuacja związków w poszczególnych krajach jest taka sama. Różne są ich problemy, struktury organizacyjne, a często także stanowiska w kluczowych sprawach dotyczących polityk EU w naszych sektorach.

rzecz pracowników, które były podejmowane przez organy krajowe i Biuro Zarządu Krajowego. Zarząd Krajowy zarekomendował sprawozdanie z działalności Zarządu Krajowego Radzie Krajowej do przyjęcia.

Podczas posiedzenia wiceprzewodniczący Związku Tomasz Nagórka i Jakub Kus oraz sekretarz krajowy ds. prawnych Cezary Izdebski omówili bieżącą działalność Biura Zarządu Krajowego od ostatniego posiedzenia Zarządu Krajowego, które odbyło

się w dniu 14 marca br. W ostatnim czasie Biuro Zarządu Krajowego zaangażowane było w wiele inicjatyw oraz interwencji związanych z działalnością związkową w zakładach pracy. Przedstawiciele Biura

pracach Sektorowej Rady ds. Kompetencji w Budownictwie, a także w innych europejskich projektach dotyczących m.in. branży budowlanej. Był to czas współpracy z partnerami społecznymi – związkami zawodowymi i organizacjami pracodawców czy zrzeszeniami zawodowymi.

Członkowie Zarządu Krajowego omówili także kwestię rekrutacji nowych członków, a także sprawę sygnałów, które napływają od operatorów maszyn budow-

widzenia efektywności działania tych organizacji w poszczególnych krajach, jak i dla samej EFBWW, jako federacji europejskiej, reprezentującej wszystkie zrzeszone organizacje.

Związek Zawodowy „Budowlani” z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Prezydium EFBWW, mającą na celu wsparcie działalności organizacji związkowych w krajach Europy środkowej i wschodniej zrzeszonych w EFBWW.

(...) Region Europy środkowej i wschod-

Wspólnym mianownikiem jest natomiast z reguły słabsza pozycja w systemie dialogu społecznego, słabe mechanizmy dialogu społecznego w tych krajach w porównaniu z większością krajów Europy Zachodniej i Północnej i słabszy potencjał w zakresie rekrutacji i organizacji nowych członków związków zawodowych. Na tych obszarach należy koncentrować się w działaniach wspierających.” (...)

Decyzją Zarządu Krajowego opinia ta,

się w dniu 14 marca br. W ostatnim czasie Biuro Zarządu Krajowego zaangażowane było w wiele inicjatyw oraz interwencji związanych z działalnością związkową w zakładach pracy. Przedstawiciele Biura

lanych, w szczególności operatorów żurawieżykowych zatrudnionych na umowach cywilnoprawnych i prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, którzy chcieliby przystąpić do naszego Związku.

kluczowych dla pracowników naszych sektorów sprawach. Wynika to przede wszystkim z ograniczonych możliwości finansowych, kadrowych i organizacyjnych tych związków. Prowadzi to do sytuacji, w której opinie

niej nie jest regionem jednolitym. Wspólnym mianownikiem jest fakt, że związki zawodowe tego regionu stały się członkami EFBWW po zmianach ustrojowych w Europie środkowej i wschodniej i wszystkie zrzeszają stosunkowo

po przetłumaczeniu na język angielski, zostanie przedstawiona na posiedzeniu Komitetu Wykonawczego Federacji oraz organizacji w niej stowarzyszonych.

Tomasz Nagórka

cd. ze str. 2

Społeczny – informuje OPZZ.

OPZZ na posiedzeniu przedstawiło ocenę Wieloletniego Planu Finansowego Państwa na lata 2023-2026 (WFPF), wskazując na potrzebę wzrostu płac, kontynuowania działań osłonowych w związku ze wzrostem cen energii oraz udzielania pomocy przedsiębiorstwom energochłonnym.

Warto podkreślić, że w ostatnich miesiącach nadal spadają dochody realne pracowników. Podwyżki wynagrodzeń są niższe niż inflacja, a więc spada siła nabywcza dochodów. Sprzedaż detaliczna spadła w marcu 2023 r. o 7,3% w porównaniu rok do roku. Dlatego WFPF zawiera zbyt ambitne założenie dynamiki spożycia prywatnego.

Wątpliwości OPZZ budzą także zapisy dotyczące inwestycji. Rząd zakłada wzrost w najbliższych latach nakładów brutto na środki trwałe, szczególnie w sektorze publicznym, nie mając dostępu do środków finansowych z Krajowego Programu Odbudowy.

WFPF wydaje się rysować korzystny dla pracowników i przedsiębiorców scenariusz na rynku pracy. Prognozy, w szczególności w kontekście 2024 r., nie uwzględniają jednak skali zatrudnienia pracowników ukraińskich. Trudno więc ocenić, czy zakładany współczynnik aktywności zawodowej, jak i stopa bezrobocia osiągną planowane wskaźniki. Są one optymistyczne, ale trudno ocenić czy są wiarygodne i nie są przeszacowane.

OPZZ zwróciło uwagę, że w pierwszej kolejności muszą wzrosnąć wynagrodzenia pracowników sektora publicznego. Średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w bieżącym roku wyniesie tylko 7,8% przy prognozowanej inflacji w wysokości 12%. Taki scenariusz jest nieakceptowalny, bowiem wynagrodzenia pracowników sektora finansów publicznych po raz kolejny realnie zmniejszą się. OPZZ wniosło o pilne podjęcie przez RDS prac nad zmianą modelu kształtowania wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.

OPZZ zwróciło także uwagę na konieczność wzrostu minimalnego wynagrodzenia. W 2024 r. gwarantowany ustawą wzrost płacy minimalnej będzie odzwierciedlał bardzo wysoką inflację (14,4%) w 2022 r. i wzrost kosztów utrzymania. Dziwią zatem głosy, że mamy do czynienia z nieuzasadnioną podwyżką płacy minimalnej. Pamiętajmy, że płaca minimalna ma chronić przed ubóstwem. Bazę do wzrostu minimalnego wynagrodzenia musi zatem stanowić obowiązujące od lipca br. wynagrodzenie minimalne, tj. 3600 zł - informuje OPZZ.

Rząd w WFPF chwali się relatywnie wysokim współczynnikiem waloryzacji rent i emerytur. OPZZ widzi to zjawisko inaczej. Inflacja wciąż jest wysoka i tak pozostanie w najbliższych latach. Dlatego warto rozważyć, aby świadczenia emerytalno-rentowe były waloryzowane nie raz w roku, a dwukrotnie (oprócz marca także we wrześniu). Wnieśliśmy postulat, aby wprowadzić taką regulację w przypadku, gdy inflacja w ciągu pierwszych sześciu miesięcy roku przekroczy 5%.

ZNP sprzeciwia się niekorzystnym dla nauczycieli założeniom do wcześniejszej emerytury

Pauperyzacja zawodu nauczyciela, pogarszające się warunki pracy i wynagradzania, nasilenie problemów edukacyjnych, wzrost zadań realizowanych przez nauczycieli, a tym samym nadmierne obciążenie ich obowiązkami, oraz niestabilność prawa oświatowego i niska jakość stanowionych regulacji – sytuują zawód nauczyciela wśród najbardziej zagrożonych wypaleniem zawodowym – informuje Związek Nauczycielstwa Polskiego.

cd. na str. 6

Podziękowania związkowców dla Alberta Milatti

Nowy przewodniczący „Budowlanych” w Polimex-Mostostal S.A.

W związku z rezygnacją kolegi Alberta Milatti z pełnienia funkcji przewodniczącego Organizacji Międzyzakładowej ZZ „Budowlani” w Polimexie-Mostostalu S.A. w Siedlcach - odbyło się Ogólne Zebranie Delegatów, mające na celu wybór nowego przewodniczącego.

Wybory odbyły się zgodnie z obowiązującą ordynacją wyborczą, przy 100% frekwencji delegatów.

W wyniku tajnego głosowania nowym przewodniczącym organizacji został Artur Kosieradzki.

Ustępujący przewodniczący Albert Milatti i przewodnicząca Okręgu Jolanta Frątczak pogratulowali Koledze Arturowi i życzyli siły i wytrwałości w pełnieniu powierzonej funkcji, a także zapewнили o wsparciu i pomocy w działalności związkowej. Kolega Kosieradzki podziękował delegatom za zaufanie i powiedział, że uczyni wszystko, aby dobrze wypełniać swoje obowiązki.

Na zakończenie Ogólnego Zebrania Delegatów przewodnicząca Okręgu serdecznie podziękowała Albertowi Milatti za długoletnią bardzo dobrą współ-

Artur Kosieradzki

pracę, za rzetelne pełnienie funkcji przewodniczącego Organizacji Międzyzakładowej w Polimexie-Mostostalu S.A. w Siedlcach, wiceprzewodniczącego Zarządu Okręgu Mazowieckiego, członka Rady Okręgu i Rady Krajowej Związku.

Nasze związkowe drogi zeszyły się w 1999 roku i przez te wszystkie lata wiele się od Ciebie Albercie nauczyłam, Twoje zaangażowanie w działalność związkową, doświadczenie i całkowite oddanie ludziom, to cechy, którymi jesteś obdarzony, często podkreślałeś, że dla Ciebie liczy się przede wszystkim człowiek.

Wraz z Twoim odejściem z szeregów naszego Związku kończy się pewna epoka, ale pozostają wspomnienia... dziś wszyscy dziękujemy i życzymy zdrowia i zasłużonego odpoczynku - powiedziała Jolanta Frątczak.

JF

Spotkanie przedstawicieli ZZ „Budowlani” i Krajowej Rady Spółdzielczej

W siedzibie ZZ „Budowlani” w Warszawie odbyło się spotkanie przewodniczącego Związku Zbigniewa Janowskiego i prezesa Zarządu Krajowej Rady Spółdzielczej Mieczysława Grodzkiego. Krajowa Rada Spółdzielcza jest naczelnym organem samorządu spółdzielczego.

W trakcie spotkania wymieniono poglądy na temat potrzeb spółdzielczości mieszkaniowej i ustalono obszary dalszej współpracy Związku z Krajową Radą Spółdzielczą. Prezes KRS Mieczysław Grodzki przedstawił założenia Kongresu Spółdzielczości, który odbędzie się 7-8 grudnia 2023 r.

Omówiono także inicjatywę organizacji centralnych uroczystości Dnia Budowlanych 2023 i formy udziału Krajowej Rady Spółdzielczej w tym wydarzeniu.

(red)

Rada GIP ds. Bezpieczeństwa Pracy w Budownictwie

W Dniu Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy, w siedzibie Państwowej Inspekcji Pracy odbyło się posiedzenie Rady Głównego Inspektora Pracy ds. Bezpieczeństwa Pracy w Budownictwie. Związek Zawodowy „Budowlani” reprezentowali: Zbigniew Janowski - przewodniczący Związku oraz Tomasz Nagórka - wiceprzewodniczący Związku.

Posiedzenie zainaugurował przewodniczący Rady Jarosław Leśniewski - zastępca głównego inspektora pracy, który wręczył akt powołania na wiceprzewodniczącego Rady Zbigniewowi Janowskiemu - przewodniczącemu Związku Zawodowego „Budowlani”.

Przewodniczący Rady Jarosław Leśniewski wspólnie ze Zbigniewem Janowskim wprowadzili uczestników do tematyki posiedzenia Rady. Przewodniczący „Budowlanych” zwrócił szczególną uwagę na kwestię wypadkowości w branży budowlanej, jak również na potrzebę stworzenia odpowiednich procedur ewakuacji pracowników z placów budów, w szczególności z wysokich konstrukcji, takich jak np. żuraw wieżowy, rusztowanie, czy budynków w trakcie realizacji.

Jakub Chojnicki - dyrektor Departamentu Nadzoru i Kontroli PIP podsumo-

wał wyniki z kontroli w 2022 r. w ramach realizacji I etapu strategii „Budowa STOP wypadkom!”. W ramach Kampanii w ubiegłym roku przeprowadzono wiele kontroli w sektorze budowlanym. 102 place budów zostały objęte zintensyfikowanym nadzorem inspektorów pracy, 1004 place budów zostały objęte nadzorem w ramach pozostałych działań kontrolnych. Skontrolowano też 895 małych placów budów w ramach 2 etapów akcji kontrolnej w czerwcu i we wrześniu 2022 r., na których stwierdzono najwięcej nieprawidłowości.

Artur Sobota - dyrektor Departamentu Prewencji i Promocji PIP przedstawił działania prewencyjne Państwowej In-

spekcji Pracy, skierowane do sektora budowlanego w 2022 r. Z danych PIP wynika między innymi, że w 2022 roku przeprowadzono 257 działań popularyzujących bezpieczeństwo pracy w budownictwie, w tym konferencji, seminariów, pokazów bezpiecznej pracy. Inspektorzy pracy występowali też w mediach w ramach realizacji kampanii. Przeprowadzono również 387 szkoleń adresowanych do branży budowlanej.

W dalszej części posiedzenia głos zabrali członkowie Rady ds. Bezpieczeństwa Głównego Inspektora Pracy ds. Bezpieczeństwa Pracy w Budownictwie - reprezentujący środowisko sektora

budowlanego. Paweł Rajewski - kierownik Wydziału Urządzeń Transportu Bliskiego w Departamencie Techniki UDT mówił o roli Urzędu Dozoru Technicznego w zapewnieniu bezpieczeństwa eksploatacji urządzeń technicznych na placach budowy. Arkadiusz Dłużniewski - dyrektor Departamentu Inspekcji i Kontroli Budowlanej GUNB mówił o elektronicznym dzienniku budowy jako nowym narzędziu pracy. Tomasz Nagórka - wiceprzewodniczący Związku Zawodowego „Budowlani” mówił o roli związków zawodowych w zakresie przeciwdziałania wypadkom przy pracy w branży budowlanej.

„Kwestia poprawy bezpieczeństwa pracy na budowach jest dla związków zawodowych niezwykle istotna, zapisana w statutach jako podstawowy cel działalności (...) Związki zawodowe o zasięgu ogólnokrajowym, biorąc za przykład organizację pracy Związku Zawodowego „Budowlani”, mogą oddziaływać na bezpieczeństwo pracy poprzez swoje struktury organizacyjne. Na rzecz wysokich standardów BHP działamy zarówno na poziomie krajowym, regionalnym jak i zakładowym” - powiedział wiceprzewodniczący Związku rozpoczynając swoje wystąpienie.

Tomasz Nagórka/PIP

Parlament Europejski ustanawia nowe ramy ochrony pracowników przed azbestem! Nadszedł czas, aby Komisja Europejska zrobiła to samo

Parlament Europejski (PE) zatwierdził sprawozdanie legislacyjne w sprawie ochrony pracowników przed azbestem. Dokument zawiera środki, takie jak zakaz hermetyzacji azbestu i uznanie wszystkich chorób związanych z azbestem. Zawiera załącznik dotyczący niezbędnych szkoleń dla pracowników i ustanawia nowe ramy, które obniżą limit narażenia zawodowego do 1000 włókien/m³ oraz opisuje techniczne aspekty pomiaru włókien azbestu w miejscu pracy.

EFBWW i EKZZ wzywają teraz państwa członkowskie i Komisję Europejską (KE) do dostosowania propozycji Komisji do bardziej ambitnego i holistycznego podejścia PE oraz do przyjęcia nowego OEL na poziomie 1000 włókien/m³, mierzonego za pomocą mikroskopów elektronicznych (EM) i bez (lub maksymalnie 4-letniego) okresu przejściowego.

Jednocześnie EFBWW wzywa europejskiego ustawodawcę do ponownego rozważenia wartości granicznej 10 000 włókien dla ewentualnego okresu przejściowego i zaproponowania niższej wartości jako punktu wyjścia. W przeciwnym razie fala renowacji w Europie spowoduje, że miliony pracowników będą narażone na nieuzasadniony poziom ekspozycji. Wdrażając najbardziej zaawansowane technologie i praktyki zapobiegawcze, państwa członkowskie powinny jak najszybciej zagwarantować poziom ochrony wynoszący maksymalnie 1000 włókien mł. EFBWW liczy na to, że w możliwym okresie przejściowym państwa członkowskie zrezygnują z mikrosko-

pu optycznego jako systemu pomiarowego i zastosują EM, lepszą metodę pomiarową.

Ponadto, w związku z potrzebną falą renowacji, EFBWW i EKZZ oczekują, że Komisja Europejska niezwłocznie rozpocznie

Narażenie na azbest jest główną przyczyną raka zawodowego w Europie, powodując śmierć ponad 90 000 osób rocznie

działania zapowiedziane w komunikacie w sprawie azbestu. Dotyczy to przede wszystkim praktycznego zapobiegania, ale także kontroli i rejestracji azbestu, zarządzania odpadami zawierającymi azbest, kampanii SLIC na temat azbestu, a także szkolenia pracowników.

Sekretarz generalny EFBWW, Tom Deleu: „Pochwalamy ambitną i ciężką pracę wykonaną przez PE, a teraz wzywamy państwa członkowskie i KE do zagwarantowania poziomu ochrony w wysokości 1000 włókien/

mł. Jeśli chodzi o monitorowanie wdrażania dyrektywy, jest to szczególnie istotne w branży budowlanej, gdzie podwykonawstwo jest normą, a większość firm to MŚP. Dlatego jest to również kwestia równego traktowania

skie i Komisję Europejską, aby przedłożyły ochronę życia ludzi nad ochronę zysków firm i poparły bezpieczniejszy limit ekspozycji, który jest 10 razy niższy niż ten zawarty w ich propozycjach. Decydenci UE ponoszą szczególną odpowiedzialność za zapewnienie możliwie najbezpieczniejszych warunków dla pracowników w czasie, gdy unijna polityka „fali renowacji” znacznie zwiększy ryzyko narażenia na działanie azbestu”.

Podczas głosowania w komisji EMPL PE Parlament ponownie wprowadził większość swoich pierwotnych żądań i propozycji dotyczących rewizji dyrektywy w sprawie ochrony pracowników przed azbestem. Brakuje jedynie pierwotnego Załącznika 1, czyli postulatu stworzenia europejskich ram dla krajowych planów usuwania azbestu. Raport jest jednak nadal bardzo wysokiej jakości, a silne poparcie w głosowaniu (40 za, 0 przeciw i 7 wstrzymujących się) jest dużym sukcesem. Już wkrótce rozpoczną się negocjacje trójstronne z Radą i Komisją. W świetle raportu Parlamentu, Rada prawdopodobnie zmieni swoje pierwotne stanowisko, które było bardzo zgodne z propozycją Komisji Europejskiej.

Bardzo ważne jest, abyśmy nadal wpływali na poziom krajowy: najpierw na rządy, ale także na federacje pracodawców, osoby zajmujące się profilaktyką i ogólnie na społeczeństwo.

Ponadto Komisja Europejska podjęła dalsze działania w oparciu o swój komunikat.

1. Jest to przede wszystkim inicjatywa prawna mająca na celu stworzenie europejskich ram dla badań przesiewowych i rejestracji azbestu. Wkrótce spodziewamy się projektu od DG Grow.

2. Po drugie, tymczasowa grupa robocza w Komitecie Doradczym ds. BHP w Luksemburgu (rządy, pracodawcy i pracownicy), która doradza Komisji Europejskiej w kwestiach związanych z BHP. Grupa ta przedstawi propozycję włączenia kolejnych chorób związanych z azbestem do europejskiego wykazu chorób zawodowych.

3. Wkrótce możemy również spodziewać się inicjatywy Komisji Europejskiej mającej na celu opracowanie (sektorowych) wytycznych dotyczących pracy z azbestem.

4. Równie szybko Komisja rozpocznie rewizję protokołu postępowania z odpadami zawierającymi azbest.

1. Jest to przede wszystkim inicjatywa prawna mająca na celu stworzenie europejskich ram dla badań przesiewowych i rejestracji azbestu. Wkrótce spodziewamy się projektu od DG Grow.
2. Po drugie, tymczasowa grupa robocza w Komitecie Doradczym ds. BHP w Luksemburgu (rządy, pracodawcy i pracownicy), która doradza Komisji Europejskiej w kwestiach związanych z BHP. Grupa ta przedstawi propozycję włączenia kolejnych chorób związanych z azbestem do europejskiego wykazu chorób zawodowych.
3. Wkrótce możemy również spodziewać się inicjatywy Komisji Europejskiej mającej na celu opracowanie (sektorowych) wytycznych dotyczących pracy z azbestem.
4. Równie szybko Komisja rozpocznie rewizję protokołu postępowania z odpadami zawierającymi azbest.

(EFBWW/red)

Spotkanie w Busku-Zdroju w Hospicjum Fundacji Gospodarczej św. Brata Alberta w Kielcach

Podczas budowy budynku Hospicjum Fundacja korzystała z pomocy wielu firm produkujących materiały budowlane. Nie wszyscy ich przedstawiciele mogli przybyć na otwarcie wspólnego dzieła, a zaproszenie ciągle było aktualne. Po dwu i półletniej działalności obiektu, Anna Bujnowska - przewodnicząca Okręgu Świętokrzyskiego Związku Zawodowego „Budowlani”, zaangażowana w pomoc dla Hospicjum i przedstawiciele innych organizacji wspierających budowę przybyli do Buska na spotkanie w placówce Fundacji. Wśród gości byli m.in. Józef Dąbek, prezes Kopalni „Morawica” wraz z małżonką Zdzisławą, Janusz Głabiński, wiceprzewodniczący Okręgu Związku Zawodowego „Budowlani” i przewodniczący w Zakładach Gipsowych „Dolina Nidy” z Gacek oraz Magdalena Fudała reprezentująca byłego prezesa

Krzysztofa Kieresa i obecnego - Mirosława Majchrowicza zarządzających Zakładami Produkcji Cementu „Dyckerhoff” w Nowinach. Gościom towarzyszyli Bożentyna Pałka-Koruba, była wojewoda oraz Marek Zatorski, prezes Domu Seniora im. Sue Ryder z Pierzchnicy. Po zwiedzeniu obiektu nasi sponsorzy otrzymali w podziękcie za wsparcie rękodzieła wykonane przez pacjentów Hospicjum.

W imieniu gości podobne życzenia dla pacjentów i personelu przekazała Anna Bujnowska, a Bożentyna Pałka-Koruba podarowała na ręce Jarosława Zatorskiego dar do hospicyjnej kaplicy w postaci rzeźby przedstawiającej Jana Pawła II, autorstwa Jacka Andrzeja Kucaby, wybitnego artysty, byłego prezesa Związku Polskich Artystów Plastyków. Wizytę zakończyła wspólna kawa serwowana wraz z szarlotką własnego wypieku.

Hosp/red

cd. ze str. 4

Zdaniem ekspertów, wszystkie czynniki stresogenne, z którymi styka się nauczyciel w szkole, mają wpływ na jego funkcjonowanie, kondycję psychiczną i fizyczną, a w rezultacie rzutują na jakość współczesnego kształcenia. Dlatego tak ważna jest możliwość wcześniejszego zakończenia przez nauczycieli aktywności zawodowej.

Związek Nauczycielstwa Polskiego z dezaprobatą przyjął przedstawione przez Ministerstwo Edukacji i Nauki propozycje dotyczące możliwości przejścia nauczycieli na wcześniejszą emeryturę.

Zdaniem ZNP, rozwiązania zaprezentowane podczas spotkania grupy roboczej, powołanej w ramach Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty, są rażąco niekorzystne dla nauczycieli i zdecydowanie mniej korzystne finansowo od obecnie obowiązujących nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. Znacząco odbiegają też od deklaracji ministra edukacji i nauki Przemysława Czarnka, który w licznych medialnych wypowiedziach obiecywał przywrócenie art. 88 ustawy – Karta Nauczyciela.

Jednocześnie ZNP stanowczo dementuje rozpowszechniane w mediach przez ministra Przemysława Czarnka nieprawdziwe informacje o rzekomym uzgodnieniu ze związkami zawodowymi wcześniejszych rozwiązań emerytalnych dla nauczycieli.

Jak informuje ZNP w założeniach jednym z warunków nabycia prawa do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej jest posiadanie okresu składkowego wynoszącego co najmniej 30 lat, a zatem okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 ustawy emerytalnej, nie będą podlegały uwzględnieniu (np. okresy pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, okres studiów, okres zasiłku chorobowego i opiekuńczego, okresy urlopu wychowawczego). Praktycznie znacząco zawęża to grupę osób, które będą uprawnione do przejścia na wcześniejsze świadczenie emerytalne i szczególnie niekorzystnie przekłada się na sytuację kobiet.

Dla Związku nie do przyjęcia jest warunkowanie zatrudnienia na część etatu w jednostkach systemu oświaty od zgody kuratora oświaty, w przypadku przejścia nauczyciela na wcześniejsze świadczenie emerytalne. Ogranicza to kompetencje dyrektora szkoły i placówki jako kierownika zakładu pracy. Prezydium Zarządu Głównego ZNP podtrzymuje swoje stanowisko z dnia 28 marca 2023 r., w którym domaga się faktycznego przywrócenia art. 88 ustawy – Karta Nauczyciela.

Zdaniem ZNP system wcześniejszych emerytur powinien spełniać trzy podstawowe warunki:

rozwiązania muszą dotyczyć wszystkich nauczycieli, którzy mają 30-letni staż pracy (składkowy i nieskładkowy), w tym 20 lat wykonywania pracy na stanowisku nauczyciela, a w przypadku szkół i placówek specjalnych 25-letni okres zatrudnienia (składkowy i nieskładkowy), w tym 20 lat wykonywania pracy w szkolnictwie specjalnym,

- emerytury muszą być naliczane według starego systemu emerytalnego,

- możliwość ubiegania się o emeryturę nauczycielską nie może być ograniczona żadnym terminem, tzn. świadczenie musi mieć charakter stały, a nie przejściowy.

Zebrał: Tomasz Nagórka

„Budowlani” w SINIAT

Zarząd Organizacji Zakładowej ZZ „Budowlani” w firmie SINIAT, która jest producentem płyt karton-gips oraz profili stalowych, zorganizował spotkanie z działaczami Związku z Okręgu Świętokrzyskiego, wiceprzewodniczącym Związku Tomaszem Nagórką oraz przewodniczącą Okręgu Świętokrzyskiego Anną Bujnowską. Ze związkowcami spotkał się Vitaliy Litvinyuk - dyrektor przemysłowy SINIAT.

Przewodnicząca Organizacji Zakładowej Dorota Nowak opowiedziała o działalności produkcyjnej firmy SINIAT, specyfice pracy w przedsiębiorstwie, polityce w zakresie bezpieczeństwa pracy, jego działalności socjalnej oraz o roli Organizacji Zakładowej.

z około 180-osobowej załogi. Dorota Nowak jest przedstawicielem strony związkowej reprezentującej nasz kraj

materialów budowlanych. SINIAT stanowi część działalności związanej systemami suchej zabudowy prowadzonej w Europie, Afryce i Ameryce Południowej.

Przewodnicząca Okręgu Anna Bujnowska wspólnie z wiceprzewodniczącym Związku Tomaszem Nagórką podziękowali Dyrektorowi, Dorocie Nowak oraz całemu Zarządowi Organizacji Zakładowej za miłe przyjęcie, organizację spotkania, jak również poinformowali o działaniach podejmowanych przez Okręg Świętokrzyski oraz Biuro Zarządu Krajowego Związku Zawodowego „Budowlani”.

W grupie związkowców, którzy uczestniczyli w tym spotkaniu byli członkowie organizacji Związku Zawodowego „Budowlani” z cementowni,

zakładów wapienniczych i wydobywa kruszyw oraz spółdzielni mieszkaniowych. Spotkanie pozwoliło im zapoznać się z organizacją pracy, dobrymi praktykami w zakresie bhp w firmie SINIAT Sp. z o.o. oraz podzielić się doświadczeniami z pracy na rzecz swoich macierzystych zakładów pracy.

Uczestnicy spotkania mieli okazję zwiedzić zakład produkcyjny oraz zapoznać się z metodą wytwarzania płyt karton-gips. Było to kolejne spotkanie działaczy związkowych z Okręgu Świętokrzyskiego w zakładzie pracy, w którym funkcjonują „Budowlani”. Wcześniej podobne spotkanie odbyło się w Cementowni Nowiny należącej do firmy Dyckerhoff.

Tomasz Nagórka

„Budowlani” są jedyną organizacją związkową w firmie. Do naszej organizacji przynależy ponad 70 członków

w europejskiej radzie zakładowej Etex Group, której częścią jest firma SINIAT. Etex Group jest globalnym producentem

20-lecie Centrum Promocji Zdrowia Sanvit w Iwoniczu-Zdroju

W Iwoniczu-Zdroju odbyły się obchody 20-lecia Centrum Promocji Zdrowia Sanvit. Wzięli w nich udział samorządowcy, przedstawiciele wszystkich oddziałów spółki Sanvit, delegaci zaprzyjaźnionych sanatoriów oraz pracownicy CPZ Sanvit w Iwoniczu-Zdroju.

Podczas wydarzenia podsumowano okres 20 lat funkcjonowania sanatorium.

Sanvit działa w skali całego kraju. To 4 duże oddziały, które od lat zapewniają naszym gościom relaks i skuteczną kurację. Przez lata działalności zysaliśmy uznanie i renomę - podkreślił prezes Zarządu Centrum Promocji Zdrowia „Sanvit” Zbigniew Janowski.

Za SANVIT znaczące inwestycje. W ostatnich latach przeprowadzona zo-

stała modernizacja bazy mieszkaniowej. Powstały nowoczesne pokoje jedno i dwuosobowe, komfortowe apartamenty, dostosowano również budynek do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Powiększono salę restauracyjną. Zakupiony został nowoczesny sprzęt rehabilitacyjny, powstała nowoczesna sala gimnastyczna. Wprowadzono również nowy rodzaj rehabilitacji – rehabilitację onkologiczną, dzięki czemu sanatorium pomogło setkom osób z chorobami onkologicznymi. Świadczone są również usługi z zakresu SPA.

- Ogromnym zaszczytem dla mnie było odebranie nagrody dla oddziału Iwonicz-Zdrój-Wysoka Jakość w ochronie

Zdrowiu. Certyfikat otrzymują podmioty cechujące się wysoką jakością świadczeń, nowoczesnym modelem zarządzania

i troską o budowanie jak najlepszych relacji z pacjentami - cieszy się dyrektor Dorota Pietrukaniec. - Dwadzieścia lat to wiek dojrzały, ale to początek dalszego rozwoju. Przed nami kolejne inwestycje, realizacje nowych pomysłów, innowacje, rozszerzanie bazy zabiegów tylko nasza wyobraźnia może nas zatrzymać.

Zasłużeni pracownicy CPZ SANVIT otrzymali odznaki honorowe Za zasługi dla ochrony zdrowia, odznaki Zasłużony dla budownictwa oraz medale Zasłużony dla SANVIT. Uroczystość uświetnił występ wokalny Gaby Janusz.

Sanvit/red
zdjęcia: Krzysztof Foremny

Budowlani
CZEKAMY NA CIEBIE

ZASIL NASZE SZEREGI

Dzień Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy w Sejmie RP

Rada Ochrony Pracy zebrała się na uroczystej sesji, zwołanej w dniu 27 kwietnia 2023 roku z okazji Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy oraz obchodzonego przez ruch związkowy Międzynarodowego Dnia Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy i Chorób Zawodowych. Około 200 uczestników sesji uczciło minutą ciszy pamięć ofiar wypadków przy pracy.

Wśród uczestników sesji, tak jak w przypadku spotkań organizowanych w przeszłości, obecna była duża grupa przedstawicieli organizacji Związku Zawodowego „Budowlani”.

Patronat nad uroczystą sesją Rady przyjął marszałek Sejmu Elżbieta Witek, która w swoim przesłaniu podkreśliła znaczenie współpracy przedstawicieli władz państwowych i samorządowych oraz organizacji pracodawców i pracowników w poprawie bezpieczeństwa i warunków pracy poprzez zapobieganie zagrożeniom w środowisku pracy tak fizycznej, jak i umysłowej. Pani Marszałek podkreśliła merytoryczny wkład Rady Ochrony Pracy w tę działalność.

Marlena Małąg, minister rodziny i polityki społecznej, dokonała oceny aktualnej sytuacji oraz nowych wyzwań w ochronie pracy. W 2022 roku ponad 66 tysięcy osób ucierpiało w wypadkach przy pracy. Wskaźnik wypadkowości wyniósł 4,66 na 1000 zatrudnionych. Dla porównania w 2015 roku poszkodowanych w wypadkach było ponad 87 tysięcy osób. Wskaźnik wypadkowości wynosił 7,24 na 1000 zatrudnionych. Tak znaczny spadek wskaźnika wypadkowości jest efektem działań środowisk pracowniczych wspieranych przez instytucje rządowe oraz organy nadzoru i kontroli, a także szczególnego wkładu nauki.

Przedstawiciele Okręgu Mazowieckiego ZZ „Budowlani”

Zbigniew Janowski

Janusz Sniadek, przewodniczący ROP

Katarzyna Łażewska-Hrycko, główny inspektor pracy, podała, że rok 2022 przyniósł spadek o prawie 10% liczby wypadków zgłoszonych do Państwowej Inspekcji Pracy, niemniej jednak 247 pracowników zginęło

wykonując swoje obowiązki zawodowe.

Dorota Bieniasz – członek Zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwróciła uwagę na rezolucję nr 110 Międzynarodowej Konferencji Pracy (z czerwca 2022 r.), w

której zasady bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy włączone zostały do Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy, dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy, stając się solidnym fundamentem

dla dalszych działań w budowaniu kultury bezpieczeństwa.

W 2023 roku mija dwadzieścia lat od momentu proklamowania przez Międzynarodową Organizację Pracy, a także od ustanowienia przez Sejm dnia 28 kwietnia

Dniem Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy oraz od wejścia w życie ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy oraz chorób zawodowych. Na przestrzeni tych dwóch dekad warunki pracy w Polsce znaczą-

Liderzy Okręgu Lubelskiego ZZ „Budowlani” z Głównym Inspektorem Pracy

Dzień Bezpieczeństwa w Pracy **W**

co się poprawiły. Niezależnie jednak od tych bardzo pozytywnych zmian wypadki przy pracy oraz choroby zawodowe nadal generują ogromne koszty w wielu płaszczyznach. Przede wszystkim są to koszty związane z cierpieniem pracowników, którzy w wyniku

Iwona Łażewska Hrycko – główny inspektor pracy

wypadku przy pracy bądź choroby zawodowej stali się niezdolni do pracy, co niewątpliwie wpływa na jakość ich życia i bezpieczeństwo finansowe. Oprócz tego kolosalne koszty ekonomiczne ponoszą także przedsiębiorstwa oraz całe społeczeństwo. Łączny koszt tych świadczeń w ostatnich latach oscyluje na poziomie 5 miliardów złotych rocznie. Ważne jest zatem, abyśmy dyskutowali o kosztach zdarzeń wypadkowych.

Sebastian Koćwin, zastępca przewodniczącego Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, przekazał informację o podejmowanych, zróżnicowanych formach obchodów Dnia Pamięci Ofiar Wypadków i Chorób Zawodowych (seminariach, konferencjach, wystawach), a także tradycji zapalania zniczy każdemu zmarłemu w pracy.

W 2023 roku OPZZ przyjęło jako hasło swoich działań: „Bezpieczne i zdrowe środowisko pracy jest podstawową zasadą i prawem pracy”. Dla ich realizacji wnioskuje się konieczność ratyfikowania przez Polskę dwóch konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy, tj. konwencji nr 155 dotyczącej bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w środowisku pracy oraz konwencji nr 187 dotyczącej struktur promujących bezpieczeństwo i higienę pracy.

Głos zabrał także Zbigniew Janowski, zastępca przewodniczącego ROP, w imieniu członków Związku Zawodowego „Budowlani” licznie reprezentowanych na uroczystej sesji Rady. W swym wystąpieniu zwrócił uwagę przede wszystkim na systemowe wyzwania w działaniach na rzecz poprawy standardów i bezpieczeństwa pracy:

„(...) Organizacje związkowe od 1996 roku organizują 28 kwietnia obchody Dnia Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy. Od 2003 roku MOP proklamowała obchody 28 kwietnia Światowym Dniem Bezpieczeństwa

i Ochrony Zdrowia w Pracy. Sejm RP uchwałą z lipca 2003 roku postanowił, że dzień ten będzie obchodzony także w Polsce. Dobrze pamiętam ten czas, bo miałem zaszczyt przedstawiać w Sejmie ten wniosek.

Chodzi nam przede wszystkim o to, by prewencja w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy stała się działaniem powszechnym a nie tylko zadaniem Inspekcji Pracy i CIOP. Oba te podmioty dobrze wykonują swoje zadania. Formalnie w te działania włączyły się wszystkie organizacje i podmioty, które powinny być tym zainteresowane. Część z nich zaangażowana jest także faktycznie i podejmuje konkretne inicjatywy.

Rada Ochrony Pracy wykonuje swoje zadania w ramach przyznanych jej kompetencji. I działa systematycznie. Problem jest jak zwykle z wdrożeniem rekomendacji, z ich implementacją w porządku prawnym, przepisach i praktyce na rynku pracy.

Mimo znaczącej poprawy, w ciągu minionych lat poziom wypadkowości w polskiej gospodarce wciąż jest wysoki i nieakceptowalny. Poziom zagrożenia dla zdrowia pracowników także. I pojawiają się wciąż nowe, związane ze zmieniającą się organizacją pracy, nowymi technologiami i materiałami, a także zwiększającymi się przepływami migracyjnymi pracowników.

Na to musimy znaleźć systemową odpowiedź. Kluczowe jest, moim zdaniem, stwierdzenie, że bezpieczeństwo i ochrona zdrowia we wszystkich polskich firmach nie jest i nie może być wyłącznie elementem kalkulacji kosztów normalnej działalności

biznesowej. To rozumie coraz większa liczba pracodawców. Ale to wciąż mniejszość. Dla tych, którzy tego nie rozumieją, niezbędne są przepisy prawa – czytelne, konsekwentnie wdrażane i skuteczne.

Dlatego też naszym wspólnym zadaniem powinno być zacieśnienie współpracy wszystkich kluczowych interesariuszy na rzecz doskonalenia prawa w zakresie bhp. Musi być ono nieuchronne, a więc takie, które zarówno w zakresie zamówień jak i produkcji i wykonywania usług, pozwala na

Prezydium ROP

wdrażanie i egzekwowanie bezpiecznych warunków pracy i ochrony zdrowia pracownika. Tak, aby na inwestycjach w bhp nie można było oszczędzać.

Założenia, cele i wyniki Programu Wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, V etap (okres realizacji 2020-2022) przedstawił wraz z zespołem dr hab. inż. Wiktor M. Zawieska, prof.

i warunków pracy” opracowano około 3,5 tys. produktów przeznaczonych do wykorzystania w działaniach na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia pracujących. Skuteczność takich

Jeśli ktoś nie chce zainwestować odpowiednich i adekwatnych środków w ochronę zdrowia i życia pracowników swojej firmy, to nie ma dla niego miejsca na rynku. I konsekwentnie: jeśli pracownik nie chce i nie umie przestrzegać przepisów bezpieczeństwa, stwarza zagrożenie dla siebie i swojego otoczenia, to nie ma dla niego miejsca na rynku pracy. To brutalna prawda, ale tylko wtedy sens będą miały nasze słuszne rekomendacje, uchwały i wyniki badań. I jeśli to będzie jednym z przekazów symbolicznych obchodów Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy i z tą myślą wrócimy do naszych firm i organizacji, to nasze dzisiejsze spotkanie spełni swoje zadanie. Przed nami wiele systematycznej i nie zawsze wdzięcznej pracy”.

Instytutu, dyrektor Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego.

Celem głównym ww. Programu jest opracowanie innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich oraz nowych wyrobów, technologii, metod i systemów zarządzania, których wykorzystanie przyczyni się do znaczącego ograniczenia liczby osób zatrudnionych w warunkach narażenia na czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe oraz ograniczenia związanych z nimi wypadków przy pracy, chorób zawodowych i wynikających z tego strat ekonomicznych i społecznych.

Podsumowując, w V etapie programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa

działań wymaga jednak stałej współpracy i zaangażowania wszystkich przedstawicieli instytucji rządowych, organów nadzoru i kontroli warunków pracy, przedsiębiorstw i partnerów społecznych. Konieczne są wspólne działania ukierunkowane na edukację i budowanie w społeczeństwie kultury bezpieczeństwa pracy. Instytut zaprasza do współpracy przy upowszechnianiu i wprowadzaniu produktów programu wieloletniego do praktyki gospodarczej.

Przedstawione materiały oraz wystąpienia partnerów społecznych uczestniczących w uroczystej sesji Rady Ochrony Pracy z okazji Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy podsumowane zostały w przyjętym przez aklamację Apelu do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Bezpieczeństwo i Ochrona Zdrowia

Sejmie RP

Wicemarszałek Sejmu Ryszard Terlecki

Marlena Małag

APEL DO SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

My, uczestnicy uroczystej sesji Rady Ochrony Pracy zorganizowanej 27 kwietnia 2023 roku z okazji Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy, obchodzonego przez ruch związkowy na świecie jako Międzynarodowy Dzień Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy i Chorób Zawodowych, apelujemy do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej o nieustawianie we wspieraniu działań podejmowanych na rzecz poprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracujących.

Dynamiczny rozwój gospodarczy Polski nie zawsze idzie w parze z dbałością o zdrowie i życie zatrudnionych. Bezpieczeństwo pracowników zbyt często przegrywa z poszukiwaniem możliwości obniżki kosztów i dążeniem do zwiększenia rentowności produkcji - często, niestety, za cenę zdrowia zatrudnionych.

Działania organów nadzoru i kontroli warunków pracy, w tym wzmożony nadzór Państwowej Inspekcji Pracy nad zakładami, w których odnotowywana jest duża liczba wypadków oraz wysoki poziom narażenia pracowników na czynniki szkodliwe dla zdrowia stanowią punkt wyjścia do ukierunkowania poprawy warunków pracy. Niestety, zakłady pracy, które nie podejmują skutecznych działań dla poprawy warunków pracy, odpowiadają za wciąż wysoki poziom wypadków w pracy. W 2022 roku było ich ponad 66 tysięcy, a prawie w każdym dniu pracy ginie 1 pracownik. Niepokoi także wciąż nie malejąca liczba ponad 2,5 tysiąca chorób zawodowych. Nadzieje na poprawę sytuacji związane z postępowaniem technicznym, bez wzrostu kompetencji pracowników, nie spełniły się.

Ogólnospołeczne koszty wypadków przy pracy, takie jak: koszty leczenia, zwolnień lekarskich, rehabilitacji, wypłaty rent, oraz nie świadczenia pracy i co za tym idzie utraconych składek do ZUS i podatków – są ogromne i wynoszą w Polsce około 20 mld złotych rocznie.

Dla poprawy sytuacji konieczna jest więc nieustanna troska ustawodawcy, instytucji odpowiedzialnych za nadzór nad bezpieczeństwem i warunkami świadczenia pracy oraz kompetencje i aktywność wszystkich uczestników procesu pracy. Konieczny jest wielki zbiorowy wysiłek ukierunkowany na edukację i budowanie w społeczeństwie kultury bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy.

W związku z powyższym do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej kierujemy niniejszy Apel: Poprawa Bezpieczeństwa i Warunków Pracy – warunkiem zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego Polski.

W imieniu uczestników uroczystej sesji
z okazji Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy

PRZEWODNICZĄCY
Rady Ochrony Pracy
Poseł **Janusz Sniadek**

Warszawa, 27 kwietnia 2023 roku

Sebastian Koćwin, wiceprzewodniczący OPZZ

Zbigniew Janowski

Prof. Wiktor Zawieska, dyrektor CIO

Jubileusz 25-lecia Firmy MAT-BUD

W dniu 19.05.2023 r. odbyły się uroczystości Jubileuszu 25-lecia MAT BUD Materiały Budowlane z udziałem parlamentarzystów, władz samorządowych województwa kujawsko-pomorskiego, władz powiatu toruńskiego, gminy Zławieś Wielka, przedstawicieli organizacji biznesowych, partnerów biznesowych.

Przedstawiciele Związku Zawodowego „Budowlani”: przewodniczący Okręgu Ryszard Krasieński i wiceprzewodniczący Zbigniew Figurski wręczyli wyróżnienia i honorowe odznaki Związku.

Wręczono także wyróżnienia branżowe. Odznakę I stopnia „Zasłużony dla Budownictwa” otrzymali: Joanna Pietras-Kuczawska,

Bogdan Pietras, Michał Nowakowski i Jacek Rutkowski.

Odznaką II stopnia „Zasłużony dla Budownictwa” zostali wyróżnieni Paweł Andrzejewski, Jacek Wachaczewski, Sławomir Stogiński.

Złotą Odznaką „Zasłużony dla Budownictwa” zostali wyróżnieni Wioletta Budziska i Krzysztof Marcinkowski.

Firma PW Mat-Bud i prezes Jacek Rutkowski zostali nagrodzeni „Złotymi Medalami 130-lecia Ruchu Zawodowego Budowlanych w Polsce” - za rozwój firmy, wspieranie polskiej gospodarki, budowanie i rozwój branży budowlanej. Ponadto na uroczystości z udziałem kadry kierowniczej

i najstarszej stażem części załogi, zostały wręczone odznaki dla zasłużonych pracowników firmy. Odznakę II stopnia „Zasłużony dla Budownictwa” otrzymali Helena Renata Siemieńska i Jarosław Kotłowski, Złotą Odznakę „Zasłużony dla Budownictwa” uhonorowano Marcina Mądraszewskiego.

PW Mat-Bud jest firmą rodzinną, działającą w województwie pomorskim, kujawsko-pomorskim, łódzkim. Przez 25 lat działalności firma ciągle się rozwija, ma 8 oddziałów handlowych, 3 zakłady produkcyjne, zatrudnia 160 pracowników i daje pracę licznemu gronu firm kooperujących.

Agata Kozłowska/MAT BUD/red

Kto za to zapłaci?

400 mld zł będzie kosztować transformacja ciepłownictwa

W programie Unii Europejskiej „Fit for 55” przewidziano konieczność przeprowadzenia radykalnych działań skierowanych na zwiększenie efektywności i neutralności klimatycznej systemów ciepłowniczych.

Na dostosowanie sektora ciepłownictwa systemowego w Polsce do pakietu „Fit for 55” potrzeba ok. 400 mld zł - wylicza prezes PGE i PTEZ Wojciech Dąbrowski.

• Łączne nakłady na dekarbonizację sektora ciepłownictwa systemowego w Polsce wyniosą - w zależności od scenariusza - od 276 do 418 mld zł.

- Dzieląc te kwoty na poszczególne sektory szacuje się, że nakłady na infrastrukturę wytwórczą wyniosą 94-178 mld zł, przesyłową i dystrybucyjną - 76-100 mld zł, modernizację instalacji odbiorczych - 106-140 mld zł.
- Zdaniem prezesa PGE Wojciecha Dąbrowskiego kluczowy aspekt to zapewnienie finansowania inwestycji po to, aby ceny ciepła i energii elektrycznej dla mieszkańców Polski były na akceptowalnym poziomie.

Autor: PAP/red

Nowe władze Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Pracowników Służby BHP

W Warszawie odbył się VIII Zjazd Sprawozdawczo - Wyborczy Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Pracowników BHP.

Podczas Zjazdu Delegatów OSPS BHP wybrane zostały nowe władze Zarządu

Głównego OSPS BHP oraz skład Głównej Komisji Rewizyjnej.

Zjazd przyjął sprawozdania Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej. Podczas Zjazdu Delegaci przyjęli zmiany Statutu OSPS BHP, regulaminów Zarządu

Głównego, Zarządu Oddziału, Głównej Komisji Rewizyjnej, Oddziałowej Komisji Rewizyjnej, Ordynacji Wyborczej, zasad etyki członka OSPS BHP.

W wyniku przeprowadzonych wyborów funkcje prezesa Zarządu Głównego objął

Józef Witczak.

Członkami Zarządu Głównego zostali ponadto Paweł Kania - wiceprezes Zarządu Głównego, Michał Chłopecki - wiceprezes Zarządu Głównego, Anna Matusiak - skarbnik Zarządu Głównego, Wioletta Olejnik

- sekretarz Zarządu Głównego

Członkami Głównej Komisji Rewizyjnej zostali Marek Noćciusz - przewodniczący, Radosław Pych - wiceprzewodniczący i Kamilla Pękalska - sekretarz.

OSPSBHP/red

Seminarium w Brukseli

Cyfryzacja w budownictwie i przemyśle drzewnym - skutki dla rynku pracy

W Brukseli odbyło się seminarium zorganizowane przez EFBWW i Fundację im. Friedricha Eberta pt: Digitalisation in the Construction and Woodworking sectors.

W seminarium wzięli udział przedstawiciele kilkunastu europejskich związków zawodowych, przedstawiciele organizacji pracodawców i Komisji Europejskiej. Uczestniczył w nim również wiceprzewodniczący ZZ „Budowlani” Jakub Kus, który zaprezentował doświadczenia ZZ „Budowlani” w zakresie monitorowania zmian na rynku budowlanym i w przemyśle drzewnym w związku z wprowadzaniem nowych technologii. Poinformował także uczestników seminarium o pracach Sektorowej Rady Kwalifikacji w Budownictwie w zakresie cyfryzacji sektora.

W trakcie seminarium odbyła się prezentacja raportu „Przyszłość pracy w budownictwie” (Kitty van den Hoven, FNV, Sidse Buch, BAT-Kartellet (DK) oraz wyników badań: Prezentacja studiów przypadków dotyczących wpływu i podejścia związkowego (Konstantin Neumann, Instytut Systemów Produkcyjnych i Projektowania im. Fraunhofer).

Przedstawiono także materiał: Nowe

technologie w sektorze obróbki drewna (Kenneth Johansson, GS, Christian Fölzer, GBH)

W ramach bloku: Doświadczenia związków zawodowych z cyfryzacją w ich sektorach odbyła się dyskusja okrągłego stołu „Jak dostosować firmy i miejsca pracy do cyfryzacji?” z udziałem przedstawicieli Komisji Europejskiej.

Na podstawie dyskusji i przedstawionych raportów sformułowano rekomendacje seminarium, a wśród nich:

(1) Związki zawodowe powinny starać się przyjąć proaktywne podejście do kwestii cyfryzacji, zanim nastąpi ona na szerszą skalę, zwłaszcza w sektorze budowlanym. Jest to ważne, ponieważ poziom cyfryzacji

w sektorze budowlanym jest obecnie niski w porównaniu z przypadkami w sektorze obróbki drewna. Gdyby związki zawodowe mogły się zaangażować na wczesnym etapie, miałyby większy wpływ. Inicjatywy związko-

we, współpracujące ze stroną pracodawców, mogłyby pomóc w budowaniu niezbędnej

bazy wiedzy i kultywowaniu wspólnej wizji w ramach związków, ale także między tzw. partnerami społecznymi (pracodawcy z jednej strony, pracownicy z drugiej). Związki zawodowe powinny prowadzić szkolenia dla przedstawicieli związków zawodowych na wszystkich poziomach. Początkowo można by skupić się na powstających obecnie technologiach i trendach, takich jak automatyzacja, druk 3D czy prefabrykacja.

(2) Ponieważ technologie są wprowadzane do codziennej pracy, istnieje wyraźna potrzeba odpowiedniego szkolenia pracowników w zakresie ich początkowego podejścia do pracy, ale także szkolenia w miejscu pracy. Związki zawodowe działające wspólnie z pracodawcami w odpowiednich organach krajowych powinny określać treści i programy nauczania w odniesieniu do rozwoju technologicznego, tak aby był on uznawany na poziomie krajowym. Należy udostępnić odpowiednie środki finansowe, aby zapewnić dostępność tych technologii w szkołach (instytucjach edukacyjnych).

(3) Cyfryzacja powinna zostać uwzględniona w trwającym sektorowym dialogu społecznym i układach zbiorowych, ponieważ można je wykorzystać do kształtowania spo-

łecznych parametrów zmian technologicznych. Badania pokazały, że związki zawodowe są świadome zmian technologicznych i mają pomysły na to, jak kształtować ich wpływ społeczny, więc teraz powinny tę świadomość i te pomysły przekuć w działania. Cyfryzacja wpływa na zadania, dlatego budowanie funkcji w układach zbiorowych powinno również to odzwierciedlać, m.in. poprzez dodanie nowych funkcji związanych z digitalizacją.

Place należy rozpatrywać w tym kontekście, albo ze względu na bezpośredni wpływ technologii, albo pośredni wpływ zwiększonych umiejętności. W procesie transformacji istnieje ryzyko, zwłaszcza w mniejszych firmach, że partycypacja pracowników będzie niewystarczająca. (sag)

Kampania przeciwko patologiom w łańcuchach podwykonawstwa w budownictwie

Kto jest szefem? Stop wyzyskowi w łańcuchach podwykonawców!

W czerwcu 2023 r. w różnych krajach UE i w Brukseli odbywa się szereg wydarzeń związanych z kampanią Europejskiej Federacji Pracowników Budownictwa i Drzewiarstwa, poświęconej walce z patologiami w łańcuchach podwykonawstwa. Patologie te dotyczą form zatrudnienia, swobodnego przepływu pracowników i delegowania, jak również podważają zasady uczciwej konkurencji firm. Są niezwykle szkodliwe dla wizerunku branży budowlanej. Związek Zawodowy „Budowlani” od lat domaga się zmian w prawie zamówień i żąda ograniczenia liczby poziomów podwykonawstwa. Bez likwidacji patologii w tym zakresie nie można mówić o poprawie wizerunku branży i nie można liczyć na zwiększenie zainteresowania młodych ludzi pracą w budownictwie.

O kampanii

W budownictwie podwykonawstwo jest zawsze głównym czynnikiem wyzysku, oszustw i innych nadużyć pracowniczych, zwłaszcza w kontekście transgranicznym. Jeśli podwykonawstwo jest realizowane w odpowiedni sposób, niekoniecznie musi stanowić problem. Kłopoty zaczynają się, gdy podwykonawstwo jest po prostu wykorzystywane do obniżenia kosztów i uniknięcia odpowiedzialności prawnej.

Często firmy wykorzystują łańcuchy podwykonawców do ukrywania stosunków pracy, omijania płatności podatków i składek na ubezpieczenie społeczne, unikania solidarnej odpowiedzialności i ukrywania się przed kontrolami organów inspekcji pracy. Podwykonawcy ci wielokrotnie znikają, nie wypłacając pracownikom należnego wynagrodzenia po miesiącach pracy.

Nadszedł czas, aby położyć temu kres.

EFBWW pilnie wzywa do wprowadzenia nowych przepisów dotyczących podwykonawstwa i ich egzekwowania:

1. Surowsze przepisy dotyczące podwykonawstwa w zamówieniach publicznych

Prawodawstwo UE musi zapewnić, że wszystkie państwa członkowskie ustanowią przepisy ograniczające poziomy podwykonawstwa w projektach zamówień publicznych do maksymalnie jednego lub dwóch poziomów, zezwalając na udział w zamówieniach publicznych tylko firmom (w tym podwykonawcom), które angażują się w negocjacje zbiorowe, oraz stosującym pełną odpowiedzialność solidarną.

2. Ograniczenie łańcucha podwykonawców w pionie i poziomie

Prawodawstwo UE musi zapewnić ograniczenie podwykonawstwa do maksymalnie jednego lub dwóch podwykonawców. Ponadto należy ograniczyć dozwolony odsetek zatrudnionych pracowników, liczbę zadań i odsetek obrotów generowanych w łańcuchu podwykonawców.

3. Pełna odpowiedzialność solidarna

Prawodawstwo UE musi zapewnić bezwarunkowe i kompleksowe systemy solidarnej odpowiedzialności w budownictwie we wszystkich państwach członkowskich, w tym w transgranicznych łańcuchach podwykonawców. Klauzule o unikaniu należytej staranności muszą być zakazane.

4. Należyta staranność

Komisja musi przedstawić dyrektywę UE dotyczącą obowiązkowej należytej staranności w zakresie praw człowieka w przedsiębiorstwach oraz ich łańcuchach dostaw i podwykonawstwa. Prawa pracowników powinny znajdować się w jej centrum, wraz ze skutecznymi środkami zaradczymi, dostępem do wymiaru sprawiedliwości i odstraszającymi sankcjami.

5. Cyfrowe narzędzia egzekwowania prawa dla pracowników

Komisja Europejska (KE) powinna przedstawić wniosek legislacyjny w sprawie wprowadzenia europejskiej

legitymacji zabezpieczenia społecznego (ESSP), która umożliwi dostęp do danych w czasie rzeczywistym podczas inspekcji na placach budowy. Oczekujemy większego europejskiego wsparcia dla legitymacji socjalnych w budownictwie jako narzędzia przeciwko dumpingowi socjalnemu w (transgranicznych) łańcuchach podwykonawstwa, z poszanowaniem autonomii zaangażowanych partnerów społecznych.

6. Cyfrowe rejestry spółek

Nowa dyrektywa europejska wprowadzi minimalne standardy dla cyfrowych krajowych rejestrów spółek i ich cyfrowej interoperacyjności, umożliwiając egzekwowanie przepisów i kontrole w czasie rzeczywistym podczas inspekcji.

7. Zakaz pośredników i ochrona pracowników delegowanych

Wszystkie odpowiednie przepisy

UE muszą zostać zmienione - tak, aby tylko firmy, które prowadzą rzeczywistą działalność budowlaną w swoim państwie członkowskim („znacząca działalność”), mogły delegować pracowników do innego kraju. Należy zakazać delegowania pracowników wyłącznie pośrednikom. Pracownicy delegowani i migrujący potrzebują łatwego dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

8. Wzmocnienie przedstawicieli pracowników w związkach zawodowych i ERZ

Dyrektywa w sprawie ERZ musi zostać zmieniona, aby w pełni umożliwić związkom zawodowym i przedstawicielom pracowników monitorowanie i egzekwowanie praw pracowniczych w łańcuchach dostaw i podwykonawstwa. ERZ i rady zakładowe muszą uzyskać pełny dostęp do wszystkich informacji dotyczących

podwykonawstwa i polityki zakupowej firmy oraz do miejsc pracy w celu przeprowadzenia audytów.

9. Skuteczne inspekcje pracy i mechanizmy składania skarg

Nowa dyrektywa UE określi minimalne standardy inspekcji pracy i mechanizmów składania skarg w oparciu o Konwencję MOP nr 81. Powinna ona również upoważnić Europejski Urząd ds. Pracy do przejęcia pełnej odpowiedzialności w zakresie transgranicznego egzekwowania prawa. Powinna ona umożliwiać ofiarom, a także stronom trzecim, w tym związkom zawodowym, składanie skarg w odniesieniu do praktycznych barier, które sprawiają, że mechanizmy składania skarg są nieskuteczne lub niedostępne, w szczególności dla pracowników mobilnych i migrujących.

10. Ta sama praca, te same prawa, to samo wynagrodzenie

Prawodawstwo europejskie i krajowe musi gwarantować równe traktowanie we wszystkich zamówieniach publicznych i prywatnych, tak aby podwykonawca stosował wobec swoich pracowników te same warunki pracy i prawa do zabezpieczenia społecznego, które stosuje główny wykonawca, w tym te same układy zbiorowe pracy.

Z WYDARZEŃ W ŚWIATOWYM RUCHU

EKZZ

Jak informuje Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Parlament Europejski przyjął kolejną część pakietu „Fit for 55”. Obejmuje on przegląd i rozszerzenie systemu opłat za emisje ETS oraz wprowadzenie Carbon Border Adjustment System (CBAM), czyli podatku granicznego związanego z emisjami CO₂ poza Unią Europejską.

Odniosły się do tego Europejska Konfederacja Związków Zawodowych (EKZZ) oraz IndustriAll Europe, które w komunikacie prasowym przedstawiają swoje stanowisko. Organizacje zwracają uwagę, że finansowanie transformacji w kontekście nowych przepisów musi być rozciągnięte na kolejne sektory, w tym transport, budownictwo, rolnictwo, turystykę i inne.

EKZZ nawołuje do wdrożenia ram Sprawiedliwej Transformacji, zaproponowanych przez Światową Organizację Pracy w 2015 roku (Guidelines for a Just Transition). Miałyby one zostać prawnie włączone do Europejskiego Zielonego Ładu. Ramy te mają dawać pracownikom prawo do przewidywania planowanych zmian i zarządzania nimi w procesie dialogu społecznego. Mają umożliwić dokładne mapowanie i analizowanie wpływu transformacji na zatrudnienie i pożądane umiejętności także wśród poddostawców i w dalszym łańcuchu produkcji, zarówno w całych państwach, regionach, jak i zakładach.

Wspomniane mapowanie byłoby ważnym uzupełnieniem ogólnej perspektywy Komisji Europejskiej, niezbędnym, by opracować odpowiednie polityki społeczne towarzyszące transformacji zarówno na poziomie regionów, jak i poszczególnych branż.

Sekretarz Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych Ludovic Voet powiedział: „Związki zawodowe w całej Europie uważają, że przejście do neutralności klimatycznej jest pożądane, ale nie może się udać bez pracowników u steru zmian. Przyjęta polityka klimatyczna wpłynie na miejsca pracy i spowoduje wzrost cen. Aby złagodzić pracownicze i społeczne konsekwencje transformacji, nie możemy pozwolić, by podmioty rynkowe określały swoje strategie bez nas. Tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy jest konieczne, aby rozwiązać problem nierówności społecznych i przekonać pracowników, że oni i ich społeczności nie zostaną pozostawieni sami sobie. Niepowodzenie w przeprowadzeniu tej sprawiedliwej transformacji byłoby politycznie wybuchowe. Wzywamy przywódców instytucji UE i państw członkowskich do wdrożenia konkretnych środków, które sprawią, że sprawiedliwa transformacja stanie się rzeczywistością”.

Zastępczyni sekretarza generalnego IndustriAll Europe Judith Kirton-Darling powiedziała: „Jako związki zawodowe przemysłu popieramy cel neutralności klimatycznej do 2050 r., ale nalegamy na potrzebę sprawiedliwej transformacji dla pracowników i strategii przemysłowej

bogatej w miejsca pracy. Pracownicy rozpoczynają nową rewolucję przemysłową, która źle zarządzana powtórzy błędy i szkody społeczne z przeszłości. Dlatego też pilne jest ustanowienie ram prawnych, które zapewnią, że pracownicy będą współstanowić zachodzące zmiany. Nic o nas bez nas!”.

BWI

Jak informuje Międzynarodowa Organizacja Pracowników Budownictwa i Przemysłu Drzewnego (BWI), podczas dorocznego spotkania gubernatorów Azjatyckiego Banku Rozwoju (ADB) w Incheon w Korei Południowej, BWI i ADB podpisały umowę o współpracy, zobowiązując się do wspólnego promowania ulepszonej polityki i wdrażania dobrych praktyk w zakresie warunków pracy w całej Azji i Pacyfiku.

Podczas ceremonii podpisania umowy wystąpili Bruno Carrasco - dyrektor generalny Departamentu Zrównoważonego Rozwoju i Zmian Klimatu ADB, Ambet Yuson - sekretarz generalny BWI, Bruce Dunn - dyrektor Działu Bezpieczeństwa ADB oraz Linnea Wikström - globalny koordynator ds. budownictwa i infrastruktury BWI. W umowie obie strony uznają znaczenie wkładu pracowników w proces rozwoju regionu oraz intencję ADB i BWI do współpracy w celu wspierania i promowania lepszych warunków dla pracowników uczestniczących w projektach i programach finansowanych przez ADB. Umowa określa również obszary współpracy, w tym m.in.:

- rozwój produktów wiedzy, które będą wspierać i wzmacniać zrozumienie pracy i warunków pracy;
- wspólne budowanie potencjału i prowadzenie szkoleń na temat warunków pracy dla rozwijających się krajów członkowskich i projektów finansowanych przez ADB;
- badanie innowacyjnych narzędzi wspierających projekty i programy w celu lepszego monitorowania warunków pracy;
- współpraca w celu pilotowania dobrych praktyk w zakresie poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz warunków pracy w projektach finansowanych przez ADB poprzez rolę doradcą BWI i jego członków.

Po uroczystości odbył się panel dotyczący skutecznego wdrażania zabezpieczeń pracy, podczas którego rozmawiano o tym, jak wykorzystać związki zawodowe wdrażaniu i monitorowaniu nowej polityki zabezpieczeń, w tym - jak zająć się najsłabszym punktem wdrażania zabezpieczeń w sektorze budowlanym, jakim jest zapewnienie wdrożenia przez podwykonawców na terenie projektów. Odbyło się także spotkanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego z kierownictwem wyższego szczebla ADB. Prezes ADB Masatsugu Asakawa wygłosił przemówienie otwierające, w którym uznał rolę organi-

zacji społeczeństwa obywatelskiego w procesie przeglądu zabezpieczeń oraz szczególną pozycję BWI. „Chciałbym docenić Międzynarodową Organizację Pracowników Budownictwa i Przemysłu Drzewnego (BWI), która podczas procesu wymiany pomysłów na temat zabezpieczeń, dążyła do większego wkładu w ich wdrażanie. Na początku maja, ADB i BWI podpisały umowę, aby współpracować w zakresie budowania potencjału wdrażania zabezpieczeń w zakresie warunków pracy i bezpieczeństwa pracy w projektach inwestycyjnych ADB. Z niecierpliwością czekam na kontynuację naszego dialogu na temat tych i innych ważnych kwestii rozwojowych”.

Szwecja

Po długich i ciężkich negocjacjach szwedzki związek zawodowy Byggnads i Bygghögskole - organizacja pracodawców zrzeszająca przedsiębiorstwa budowlane, uzgodniły nowy układ zbiorowy obejmujący wszystkich pracowników szwedzkiego przemysłu budowlanego. Niektóre z istotnych cech nowego układu to:

- wzrost wynagrodzeń według „sektora” o 7,4 procent, z czego 0,2 w większym dodatku emerytalnym, do końca kwietnia 2025 roku;
- zabezpieczenie kosztów podróży: rekompensata w wysokości 25 SEK za milę dla każdego, kto ma do pracy co najmniej dwa kilometry;
- zgoda firm budowlanych na utworzenie funkcji kontrolnej w całej branży, zwanej „szwedzką kontrolą budowlaną”, aby zapobiec nadużyciom w pracy;
- wyższy dodatek emerytalny dla wszystkich bez względu na wiek;
- lepsze środowisko pracy: wszystkie pomieszczenia prysznicowe dla pracowników będą wyposażone w zamki. W przeciwnym razie firma może być zmuszona do wypłaty odszkodowania.

Gruzja

Pod koniec kwietnia Labour Start i Gruzińska Konfederacja Związków Zawodowych zorganizowały w Tbilisi (Gruzja) Globalną Konferencję Solidarności, która zgromadziła liderów i działaczy związków zawodowych z ponad 70 krajów.

Konferencja odbyła się pod hasłem „Międzynarodowość związków zawodowych dzisiaj”. Termin konferencji zbiegł się z obchodami Międzynarodowego Dnia Pamięci Pracowników. Uczestnicy konferencji uczcili minutą ciszy wszystkich pracowników, którzy zginęli podczas wykonywania swojej pracy. Międzynarodowa Organizacja Pracowników Budownictwa i Przemysłu Drzewnego, przedstawiając swoją kampanię „Make it Happen!”, wezwała uczestników konferencji do mobilizowania

opinii publicznej w swoich krajach, aby przekonać pracodawców i rządy do przyjęcia gwarancji, które uznają, że podstawowe prawo pracowników do bezpieczeństwa i higieny pracy jest w pełni realizowane w miejscach pracy.

W trakcie trzydniowej konferencji oddziały BWI z Gruzji, Izraela i Kirgistanu podzieliły się również swoimi doświadczeniami w pracy nad różnymi kampaniami, w tym nad równouprawnieniem płci, bezpieczeństwem i higieną pracy oraz prawami międzynarodowych sportowców i pracowników migrujących. W międzyczasie członkowie BWI z Gruzji, Ukrainy, Białorusi, Kazachstanu, Myanmaru, Izraela i Turcji podzieleni się osobistymi relacjami z własnych walk o wolność i demokrację.

Konferencja została zorganizowana w celu wsparcia rozległej sieci działaczy związkowych i ruchów społecznych, ochrony praw pracowniczych i pomocy w ich walce poprzez globalną solidarność. Została ona zorganizowana w czasie wielkich trudności i przeszkód, z jakimi borykają się związkowcy i pracownicy na całym świecie. Po zakończeniu konferencji delegaci przyłączyli się do gruzińskich związkowców, którzy obchodzili Międzynarodowy Dzień Pracy.

Szwajcaria

Podczas jedenastego spotkania Konferencji Stron Konwencji Rotterdamskiej (RC COP-11), które odbywało się w dniach 1-12 maja w Genewie, trzydziestu pięciu przedstawicieli BWI, innych globalnych związków zawodowych, ruchów społecznych i organizacji środowiskowych zorganizowało akcję, aby wezwać COP do przyjęcia poprawki do Konwencji, która odnosi się do „mechanizmu weta”, który - jak twierdzą związkowcy - złośliwie rozwinął się w odniesieniu do listy wysoce niebezpiecznych substancji.

Zdaniem związkowców Konwencja Rotterdamska jest krytycznym narzędziem, które ma na celu ochronę zdrowia ludzkiego i środowiska, zwłaszcza pracowników, przed szkodami wynikającymi ze stosowania niebezpiecznych chemikaliów i pestycydów. Stwierdzili, że „mała grupa”, która reprezentuje strony Konwencji może z powodzeniem kontynuować blokowanie umieszczenia na liście zalecanych substancji wysoce niebezpiecznych. Praktyka ta, jak argumentowali, podważa opartą na nauce pracę Komitetu Kontroli Chemicznej (CRC).

Wspomniana poprawka przedstawia świeże i bezpośrednie podejście do zwiększenia skuteczności konwencji, które opiera się na pracy wykonanej dotychczas przez strony i zabezpiecza zasadę konsensusu leżącą u jej podstaw. Umożliwia ona stronom dalszą wymianę wiedzy na temat niebezpiecznych chemikaliów. Ważnym nowym elementem jest wymóg uzyskania konkretnej zgody na umieszczenie w wykazie, co oznacza, że protokoły dotyczące substancji umieszczonych w wykazie będą bardziej rygorystyczne.

PRACOWNICZYM

Azja-Pacyfik

37 związków zawodowych w całym regionie Azji i Pacyfiku zorganizowało różne inicjatywy, wspólne akcje i inne działania, aby wesprzeć ustanowienie bezpieczeństwa i higieny pracy jako podstawowego prawa pracownika. Było to odpowiedzią na wezwanie BWI, adresowane do swoich organizacji stowarzyszonych, aby naciskać na rządy i pracodawców w celu wdrożenia tego prawa, podczas obchodów Międzynarodowego Dnia Pamięci Pracowników w 2023 roku.

Związki zawodowe w Indiach, Nepalu, Kambodży, Bangladeszu, Malezji, Sri Lance, Pakistanie, Indonezji, Birmie, Korei Południowej i na Filipinach zorganizowały demonstracje, spotkania mające na celu podniesienie świadomości na temat bezpieczeństwa w miejscu pracy oraz rozdały darmowe środki ochrony osobistej (maseczki PPE). W innych miejscach związki i pracodawcy wspólnie uczestniczyli w akcjach, których celem było potwierdzenie swojego zaangażowania w utrzymanie bezpiecznych i zdrowych warunków pracy. W Nepalu, BWI-Nepal Affiliates Committee (BWI-NAC) zorganizował akcję na placu budowy w Bhaktapur. Crecentia Mofokeng.

W południowych Indiach TKTMS zorganizowało marsz, który zakończył się spotkaniem z władzami regionu z udziałem przedstawicieli pracodawców z branży budowlanej. INCWF sponsorowała szkolenie BHP w dwóch cementowniach w stanie Karnataka. W tym samym czasie RPKNMS i AHBWU w stanie Radżastan prowadziły popularne działania mające na celu podniesienie świadomości BHP wśród pracowników kamieniołomów. Ze swojej strony ACE-EU w Pakistanie zwołała wspólne szkolenie z przedstawicielami pracodawców w celu promowania BHP jako podstawowego i możliwego do wdrożenia prawa pracowników, podczas gdy PFBWW wezwała do zorganizowania spotkania pracowników w ramach finansowanego przez IFI projektu infrastrukturalnego Tarbela Dam, a BWF przeprowadziła działania uświadamiające w przemyśle pieców ceglanych.

Tymczasem więcej i spotkania dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa, prowadzone przez BBWWF i BSBWWF, zdominowały obchody Międzynarodowego Dnia Walki na Sri Lance.

NUBCW zorganizował na Filipinach szkolenie, aby lobbować na rzecz wdrożenia przepisów BHP w tym kraju. Ponadto NUBCW zorganizowała szkolenie i wykład na temat przeciwdziałania molestowaniu seksualnemu dla związków zawodowych Engineering Equipment Incorporated, a także ich specjalistów ds. zasobów ludzkich i pracowników. Związki zawodowe: SERBUK w Indonezji i BWTUC w Kambodży uczciły ten dzień serią akcji i masowych mobilizacji. Zwróciły się one do swoich rządów o nadanie priorytetu zdrowiu i bezpieczeństwu pracowników oraz ich prawu do bezpiecznych miejsc pracy.

Ponadto malezyjskie UFES, TEUPM i STIEU, a także

BWFM z Myanmaru kontynuowały kampanie BHP w celu zwiększenia świadomości, szczególnie wśród pracowników migrujących.

Meksyk

BWI i jego filia, Confederación Internacional de Trabajadores (CIT of México), zorganizowały wielostronne forum „Clean Games (Czysta Gra)” w mieście Meksyk. Forum omawiało wyzwania i priorytety dla godnej pracy w Meksyku podczas realizacji projektów infrastrukturalnych Mistrzostw Świata FIFA w 2026 r. i poza nimi. Zostało ono zorganizowane w ramach Globalnej Kampanii BWI na rzecz Godnej Pracy wokół Mega Imprez Sportowych.

Spotkanie w Meksyku dało impuls do kontynuacji kampanii przed globalną konferencją Kampanii sportowej BWI w 2023 roku. Konferencja pod hasłem „Od Mistrzostw Świata FIFA w Katarze 2022 do Ameryki Północnej 2026” odbędzie się w Waszyngtonie. Uczestnicy reprezentujący związki zawodowe, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, interesariuszy piłki nożnej oraz władze lokalne mieli okazję zapoznać się z poprzednimi doświadczeniami BWI w zakresie kampanii, od RPA 2010 do Kataru 2022. Zastanawiając się nad kontekstem meksykańskim, podzielili się oczekiwaniami, wyzwaniami, a także wezwaniami do zbiorowego działania w celu zapewnienia mistrzostw wolnych od dyskryminacji i wyzysku.

Meksyk uchwalił reformę pracy w 2019 r. Przewiduje się, że zwiększy ona wolną i demokratyczną reprezentację związków zawodowych, liczbę i zasięg negocjacji zbiorowych. Jednakże rynek pracy w budownictwie nadal charakteryzuje się wysokim poziomem nieformalności, tymczasowych i niebezpiecznych miejsc pracy. Jest to często spowodowane niską liczbą związków zawodowych.

Uwaga skupiona na Meksyku w związku z Mistrzostwami Świata w piłce nożnej 2026 może być skuteczną dźwignią dla postępu i realizacji wspomnianej reformy pracy, zwłaszcza w sektorze budowlanym. Dyskutowano również o migracji zarobkowej, pracownikach płci żeńskiej i środowisku naturalnym, które będą priorytetem w trakcie realizacji kampanii.

Saul Mendez, wiceprezydent BWI powiedział: „Pracownicy, ze swoją pracą, są w centrum tej zbiorowej podróży w kierunku Mistrzostw Świata 2026 i poza nimi. Poprzez tę kampanię będziemy kontynuować naszą pracę, aby zapewnić, że międzynarodowa solidarność przekłada się na konkretne działania, aby odpowiedzieć na ich potrzeby i promować ich prawa, aby ci, którzy są na pierwszej linii walki, nigdy nie byli sami”.

Forum odbyło się w Senacie Republiki Meksyku. Jego gospodarzem był senator Napoleón Gómez Urrutia, prezes CIT México i członek BWI World Council.

Zebrał: Tomasz Nagórka

Kongres fińskiego związku pracowników budownictwa i przemysłu budowlanego Rakennusliitto

W centrum kongresowym Katajanokka Marina w Helsinkach, w dniach 12-13 maja odbył się 25. Kongres Rakennusliitto, fińskiego związku pracowników budownictwa i przemysłu budowlanego. Kongres wybrał nowego przewodniczącego, wiceprzewodniczącego, zarząd i radę związku oraz określił priorytety operacyjne na kolejną kadencję związku. Uzgodniono cele i przyszłe działania związku. Z dokumentu programowego związku wynika, że Związek Rakennusliitto poprzez swoją działalność zapewnia swoim członkom jak najlepszą pozycję na rynku pracy w branży budowlanej. W działaniach związanych z układami zbiorowymi związek szuka szerszego sojuszu w celu zabezpieczenia interesów pracowników. Rakennusliitto domaga się również zachowania prawa do akcji protestacyjnej na obecnym poziomie jako podstawowego prawa obywateli.

Kongres, które zbiera się co cztery lata, jest najwyższym organem decyzyjnym Związku Budownictwa. Do Helsinek przybyło 166 delegatów z różnych części Finlandii oraz goście z zagranicy. Wśród nich znaleźli się przedstawiciele ZZ „Budowlani”: przewodniczący Zbigniew Janowski i wiceprzewodniczący Jakub Kus. Przed Kongresem goście zagraniczni i delegaci wzięli udział w międzynarodowym seminarium poświęconym przyszłości ruchu związkowego.

Nowy przewodniczący Rakennusliitto (z prawej) Kimmo Palonen i wiceprzewodniczący Jyrki Ojanen (z lewej)

Na nowego przewodniczącego Rakennusliitto został wybrany Kimmo Palonen, lat 54. Palonen z Tampere pełnił funkcję wiceprzewodniczącego i szefa negocjacji Rakennusliitto w poprzedniej kadencji. Z wykształcenia jest hydraulikiem. Wiceprzewodniczącym związku został wybrany Jyrki Ojanen, lat 54. Ojanen z Helsinek pełnił dotychczas funkcję kierownika działu prawnego związku.

Kongres był także okazją do pożegnania Matti Harjunieni, który prowadził Rakennusliitto od 2004 roku. Matti Harjunieni w bieżącym roku przechodzi na emeryturę.

Zbigniew Janowski przemawiając na Kongresie stwierdził m.in.: (...) Przede wszystkim dziękujemy za zaproszenie. Kongres Waszego Związku jest bardzo ważnym wydarzeniem dla polskiego Związku Zawodowego „Budowlani”. Bardzo wysoko cenimy sobie waszą

działalność i sporo o niej wiemy.

Jesteśmy starą, 130-letnią organizacją związkową, ale pamięć mamy dobrą. Pamiętamy przede wszystkim o tym, że Rakennusliitto było pierwszym związkiem Europejskiej Federacji, który nawiązał z nami kontakt w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, po zmianie ustroju w Polsce. I pierwszym, który dzielił się z nami swoimi doświadczeniami. Zawsze, przez wiele lat naszej dobrej współpracy darzyliśmy się wzajemnym szacunkiem – i co

ważne, rozumieliśmy różne uwarunkowania naszej działalności. Doceniamy tę współpracę i wymianę doświadczeń.

Przez wiele minionych lat ważnym promotorem tej współpracy był przewodniczący Rakennusliitto Matti Harjunieni. Spotkaliśmy się po raz pierwszy na kongresie naszego Związku w Polsce w Olsztynie, w 2004 roku. Uważamy, podobnie jak wielu kolegów z EFBWW, że Matti jest jednym z najwybitniejszych działaczy europejskiego ruchu zawodowego budowlanych i drzewiarzy.

Zarząd Krajowy Związku Zawodowego „Budowlani”, w uznaniu zasług dla naszej współpracy, doświadczenia i kompetencji Matti Harjunieni postanowił nadać mu medal 130-lecia ruchu zawodowego budowlanych w Polsce. Jest to taki pierwszy medal przyznany osobie, która nie jest obywatelem polskim. To dla mnie zaszczyt, że mogę dziś ten medal wręczyć. Chcemy w ten sposób podziękować Mattiemu za blisko 20 lat współpracy i wyrazić jednocześnie szacunek dla działalności Rakennusliitto”.

Współpraca ZZ „Budowlani” i Rakennusliitto rozwija się od wielu lat i ma charakter roboczy. Jesteśmy przekonani, że tak będzie również podczas nowej kadencji fińskiego Związku.

red

Praca zdalna w zakładowym dialogu społecznym

Pod takim tytułem w siedzibie Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych odbyła się konferencja, której prelegentami byli przedstawiciele środowisk, zajmujących się na co dzień kwestią pracy zdalnej. W konferencji wziął udział wiceprzewodniczący Związku Zawodowego „Budowlani” Tomasz Nagórka. Spotkanie otworzył wiceprzewodniczący OPZZ Błażej Mądrzycki.

Pandemia COVID-19 diametralnie zmieniła naszą rzeczywistość, również w sferze zatrudnienia i spowodowała konieczność poszukiwania nowych rozwiązań, przydatnych dla pracodawców, jak i pracowników. Jednym z takich rozwiązań stała się praca zdalna, która jest również odpowiedzią na postęp technologiczny, szybko rozwijającą się cyfryzację oraz potrzeby stron stosunku pracy. Konferencja była doskonałą okazją do wymiany poglądów i stanowisk, zaprezentowania doświadczeń, a także oceny wyzwań i problemów, jakie związane są z wprowadzeniem pracy zdalnej do Kodeksu pracy.

W dyskusji panelowej „Wyzwania i problemy - praca zdalna w ocenie ekspertów” wzięli udział:

- dr hab. Łukasz Pisarczyk prof. Uniwersytetu Zielonogórskiego, radca prawny,
- dr hab. Krzysztof Walczak, prof. Uniwersytetu Warszawskiego,
- Marcin Stanecki - dyrektor Departamentu Prawa Pracy MRiPS,

- Anita Gwarek - wicedyrektor Departamentu Prawnego GIIP.
W dyskusji panelowej „Praca zdalna w ocenie pracowników i pracodawców” wzięli udział:
- Paweł Śmigieński, dyrektor Wydziału Prawno-Interwencyjnego, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
- Robert Lisiecki, dyrektor Departamentu Pracy w Konfederacji Lewiatan,
- dr Iwona Jaroszevska-Ignatowska, radca prawny, partner w Kancelarii Raczkowski,

- Grzegorz Szałas, prezes radomskiego oddziału Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Pracowników Służby BHP.
W trakcie konferencji starano się odpowiedzieć m.in. na następujące pytania:
- Czy praca zdalna, w kontekście zakończonego stanu pandemii, jest nadal potrzebna?
- Czy praca zdalna jest częścią organizacji pracy, czy być może benefitem?
- Jaka była intencja ustawodawcy uregulowania pracy zdalnej?

- Jak z perspektywy Państwowej Inspekcji pracy wygląda sprawa wdrażania przepisów dotyczących pracy zdalnej?
- Jaka jest rola związków zawodowych przy wdrażaniu zakładowych regulacji dotyczących pracy zdalnej?
- Czego brakuje i co powinno się zmienić w Kodeksie pracy w zakresie pracy zdalnej?
- Jakie kwestie powinny zostać uregulowane w regulaminie pracy zdalnej?
Całość konferencji moderował red. Mateusz Rzemek z Dziennika Gazeta Prawna. **Tomasz Nagórka**

Konferencja (**Nie**)bezpieczne maszyny w Kielcach

28 kwietnia 2023 r. w Politechnice Świętokrzyskiej w Kielcach odbyła się konferencja nt. „(Nie)Bezpieczne maszyny – Bezpieczne użytkowanie maszyn” zorganizowana w Międzynarodowym Dniu Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy i Chorób Zawodowych.

Organizatorami konferencji byli: Okręgowy Inspektorat Pracy w Kielcach, Politechnika Świętokrzyska w Kielcach, Fundacja Kultury Bezpieczeństwa.

Uczestnikami konferencji byli pracodawcy, pracownicy służby bhp, przedstawiciele organizacji związkowych, instytucji kontrolnych, organizacji pozarządowych działających na rzecz bezpieczeństwa pracy, studenci Politechniki Świętokrzyskiej.

Wśród uczestników była Anna Bujnowska, przewodnicząca Okręgu Świętokrzyskiego Związku Zawodowego „Budowlani”.

Wydarzenie prowadziła Justyna Wachnicka, prezes Fundacji Kultury Bezpieczeństwa.

Konferencję otworzył Adam Derza okręgowy inspektor pracy w Kielcach. Uczestnicy uczcili minutą ciszy pamięć ofiar wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Adam Derza odczytał list od Katarzyny Łażewskiej-Hrycko, głównego inspektora pracy, z podziękowaniami za cenną i owocną współpracę partnerom Państwowej Inspekcji Pracy, działającym na terenie województwa świętokrzyskiego, za konsekwentne wspieranie urzędu w realizacji misji, którą jest skuteczne egzekwowanie przepisów prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy, zmierzające do ograniczenia zagrożeń wypadkowych i poszanowania prawa pracy. „Dzisiejsze wydarzenie

jest odpowiedzią na potrzeby zgłębiania zagadnień związanych z bezpieczeństwem pracy, w kontekście przedmiotów pracy, jakim są maszyny i inne urządzenia techniczne. Dzięki możliwości ich konstrukcji i użytkowania człowiek pokonuje kolejne bariery technologiczne, ale jednocześnie obsługa maszyn, wykonywana nieprawidłowo, generuje zagrożenia wypadkowe” – napisała główna inspektor pracy.

Okręgowy Inspektor Pracy w swoim wystąpieniu podkreślił, że inspekcja pracy obok kontroli podejmuje również działania prewencyjne, skierowane na pogłębienie wiedzy pracodawców.

Jednym z źródeł czynników niebezpiecznych występujących w środowisku pracy, których aktywizacja doprowadza do

zastnienia wypadku przy pracy są maszyny i inne urządzenia techniczne, w tym również te nowe. Z danych Państwowej Inspekcji Pracy wynika, że przyczyny techniczne stanowiły 14 % ogółu przyczyn wszystkich wypadków przy pracy zbadanych przez PIP w roku 2022 r. Wśród nich wymienić należy wady konstrukcyjne lub niewłaściwe rozwiązania techniczne i ergonomiczne czynnika materialnego (nieprawidłowości projektowo - konstrukcyjne czynnika materialnego), które stanowiły 84% ogółu przyczyn technicznych.

Konferencja składała się z dwóch części - merytorycznej i praktycznej.

W części merytorycznej przedstawiono referaty:

- Zasadnicze i minimalne wymagania

dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy dla maszyn” (Piotr Grabiński, Okręgowy Inspektorat Pracy w Kielcach)

- „Wymagania bezpieczeństwa dotyczące projektowania systemów sterowania układów hydraulicznych i pneumatycznych” (prof. Ryszard Dindorf, Politechnika Świętokrzyska)
- „Systemowe podejście do bezpieczeństwa maszyn w zarządzaniu bezpieczeństwem pracy” (Piotr Kowalski, Ecoms).
W części praktycznej:
- „Praktyczne aspekty stosowania Polskich Norm w bezpieczeństwie maszyn na podstawie doświadczeń audytora i biegłego sądowego” (Radosław Gonet, Ecoms)
- „Praktyczne problemy ze stałymi środ-

kami dostępu do maszyn” (Krzysztof Poniatowski, Pilz)

- „Zagrożenia związane z eksploatacją maszyn, których aktywizacja doprowadziła do zaistnienia wypadku przy pracy – studium przypadku” (Tomasz Barański, Okręgowy Inspektorat Pracy w Kielcach).
Na zakończenie spotkania Adam Derza podziękował uczestnikom i wyraził nadzieję, że Konferencja pt.: „(Nie)Bezpieczne maszyny – Bezpieczne użytkowanie maszyn” będzie zachętą do zrobienia kroku w tym kierunku, mając na uwadze cel nadrzędny, jakim jest dbałość o bezpieczeństwo człowieka w procesie pracy.

Barbara Kaszycka
OIP Kielce

Najważniejsze aspekty nowelizacji Kodeksu pracy 2023 cz. 1

Wprowadzenie

W 2023 roku weszły w życie dwie nowelizacje Kodeksu pracy. Pierwsza z nich w głównej mierze skupiała się na uregulowaniu pracy zdalnej, co stanowiło odpowiedź na podyktowane pandemią zmiany na rynku pracy. Wprowadzone przepisy były długo oczekiwane zarówno przez pracodawców jak i pracowników.

Druga nowelizacja Kodeksu pracy stanowi wyraz implementacji dwóch unijnych dyrektyw:

Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1152 z dnia 20 czerwca 2019 roku w sprawie przejrzystych i przewidywalnych warunków pracy w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE. L nr 186 z 11.07.2019 r., s. 105);

Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 z dnia 20 czerwca 2019 roku w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów oraz uchylającej dyrektywę Rady 2010/18/UE (Dz. Urz. UE L nr 188 z 12.07.2019 r., s. 79);

Celem nowelizacji było również zapewnienie pełnej zgodności krajowych przepisów dotyczących wypowiedzenia umów o pracę na czas określony z Dyrektywą Rady 1999/70/WE z dnia 29 czerwca 1999 roku dotyczącą Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC).

Z uwagi na obszerność nowelizacji, w niniejszym wydaniu OMSZ „Budowlani” przedstawione zostaną wybrane, istotne zmiany w Kodeksie pracy.

Umowy na okres próbny

Ustawodawca wprowadził zwiększony poziom ochrony pracowników zawierających tego rodzaju umowę. Czas trwania tego rodzaju umowy uzależniony będzie od długości docelowej umowy.

Nowelizacja przewiduje wyjątek od 3-miesięcznego okresu umowy na okres próbny, polegający na tym, iż strony będą mogły uzgodnić w umowie o pracę na okres próbny, iż umowa ta przedłuża się o czas urlopu, a także o czas innej usprawiedliwionej nieobecności pracownika w pracy, jeżeli wystąpią takie nieobecności.

Umowę o pracę na okres próbny będzie zawierało się na okres nieprzekraczający: miesiąca – w przypadku zamiaru zawarcia umowy o pracę na czas określony krótszy niż 6 miesięcy; 2 miesięcy – w przypadku zamiaru zawarcia umowy o pracę na czas określony wynoszący co najmniej 6 miesięcy i krótszy niż 12 miesięcy; 3 miesięcy – w pozostałych przypadkach.

W umowie o pracę na okres próbny nieprzekraczający 2 miesięcy konieczne będzie podanie okresu, na który strony będą miały zamiar zawrzeć umowę o pracę na czas określony w przypadku zamiaru zawarcia takiej umowy na okres krótszy niż 12 miesięcy.

Art. 25 [Rodzaje umów]

§ 1 Umowę o pracę zawiera się na okres próbny, na czas określony albo na czas nieokreślony.

§ 2 Umowę o pracę na okres próbny zawiera się na okres nieprzekraczający 3 miesięcy, z zastrzeżeniem § 21-23, w celu sprawdzenia kwalifikacji pracownika i możliwości jego zatrudnienia w celu wykonywania

określonego rodzaju pracy.

§ 21 Strony mogą uzgodnić w umowie o pracę na okres próbny, że umowę tę przedłuża się o czas urlopu, a także o czas innej usprawiedliwionej nieobecności pracownika w pracy, jeżeli wystąpią takie nieobecności.

§ 22 Umowę o pracę na okres próbny zawiera się na okres nieprzekraczający:

- 1 miesiąca - w przypadku zamiaru zawarcia umowy o pracę na czas określony krótszy niż 6 miesięcy;
- 2 miesięcy - w przypadku zamiaru zawarcia umowy o pracę na czas określony wynoszący co najmniej 6 miesięcy i krótszy niż 12 miesięcy.

§ 23 Strony mogą jednokrotnie wydłużyć w umowie o pracę na okres próbny okresy, o których mowa w § 22, nie więcej jednak niż o 1 miesiąc, jeżeli jest to uzasadnione rodzajem pracy.

§ 3 Ponowne zawarcie umowy o pracę na okres próbny z tym samym pracownikiem jest dopuszczalne, jeżeli pracownik ma być zatrudniony w celu wykonywania innego rodzaju pracy.

Analiza przepisów prowadzi jednak do wątpliwości w zakresie interpretowania pojęcia „zamiaru”. Ustawodawca w żaden sposób nie wyjaśnił, co ten termin oznacza ani jak należy go dokumentować, co może być problematyczne zwłaszcza w kontekście ew. działań kontrolnych Państwowej Inspekcji Pracy. Jak zwracają uwagę eksperci, przepis ten poniekąd zaprzecza również celowi na jaki zawierane są umowy na okres próbny. Trzeba mieć bowiem na uwadze, że pracodawca zawiera umowę na okres próbny, aby sprawdzić, czy pracownik spełnia jego oczekiwania. Co za tym idzie, najczęściej dopiero pod koniec okresu próbnego można stwierdzić, na jaki okres zostanie zawarta kolejna umowa.

Rozszerzenie zakresu informowania o stosunku pracy

Umowa o pracę określa strony umowy, siedzibę pracodawcy, a w przypadku pracodawcy będącego osobą fizyczną nieposiadającą siedziby – adres zamieszkania, a także rodzaj umowy, datę jej zawarcia oraz warunki pracy i płacy, w szczególności:

- rodzaj pracy;
- miejsce lub miejsca wykonywania pracy;
- wynagrodzenie za pracę odpowiadające rodzajowi pracy, ze wskazaniem składników wynagrodzenia;
- wymiar czasu pracy;
- dzień rozpoczęcia pracy;
- w przypadku umowy o pracę na okres próbny – czas jej trwania lub dzień jej zakończenia oraz, gdy strony tak uzgodnią, postanowienie o możliwości przedłużenia umowy o czas urlopu, a także o czas innej usprawiedliwionej nieobecności pracownika w pracy, jeżeli wystąpią takie nieobecności, okres, na który strony mają zamiar zawrzeć umowę o pracę na czas określony, w przypadku zamiaru zawarcia takiej umowy na okres krótszy niż 12 miesięcy, lub postanowienie o wydłużeniu umowy nie więcej niż o 1 miesiąc, jeżeli jest to uzasadnione rodzajem pracy;
- w przypadku umowy o pracę na czas określony – czas jej trwania lub dzień jej zakończenia.

Zmianie uległ również zakres informacji dla pracownika, o której mowa w art. 29 § 3 Kodeksu pracy. Pracodawca informuje pracownika w postaci papierowej lub elektronicznej:

1. nie później niż w terminie 7 dni od dnia dopuszczenia pracownika do pracy, co najmniej o:

- obowiązującej pracownika dobowej i tygodniowej normie czasu pracy,
- obowiązującym pracownika dobowym i tygodniowym wymiarze czasu pracy,
- przysługujących pracownikowi przezwyczeń w pracy,
- przysługującym pracownikowi dobowym i tygodniowym odpoczynku,
- zasadach dotyczących pracy w godzinach nadliczbowych i rekompensaty za nią,
- w przypadku pracy zmianowej – zasadach dotyczących przechodzenia ze zmiany na zmianę,
- w przypadku kilku miejsc wykonywania pracy – zasadach dotyczących przemieszczania się między miejscami wykonywania pracy,
- innych niż uzgodnione w umowie o pracę przysługujących pracownikowi składnikach wynagrodzenia oraz świadczeniach pieniężnych lub rzeczowych,
- wymiarze przysługującego pracownikowi płatnego urlopu, w szczególności urlopu wypoczynkowego lub, jeżeli nie jest możliwe jego określenie w dacie przekazywania pracownikowi tej informacji, o zasadach jego ustalania i przyznawania,
- obowiązujących zasadach rozwiązania stosunku pracy, w tym o wymogach formalnych, długości okresów wypowiedzenia oraz terminie odwołania się do sądu pracy lub, jeżeli nie jest możliwe określenie długości okresów wypowiedzenia w dacie przekazywania pracownikowi tej informacji, sposobie ustalania takich okresów wypowiedzenia,
- prawie pracownika do szkoleń, jeżeli pracodawca je zapewnia, w szczególności o ogólnych zasadach polityki szkoleniowej pracodawcy,
- układzie zbiorowym pracy lub innym porozumieniu zbiorowym, którym pracownik jest objęty, a w przypadku zawarcia porozumienia zbiorowego poza zakładem pracy przez wspólne organy lub instytucje – nazwie takich organów lub instytucji,
- w przypadku, gdy pracodawca nie ustalił regulaminu pracy – terminie, miejscu, czasie i częstotliwości wypłacania wynagrodzenia za pracę, porze nocnej oraz przyjętym u danego pracodawcy sposobie potwierdzania przez pracowników przybycia i obecności w pracy oraz usprawiedliwiania nieobecności w pracy;

2. nie później niż w terminie 30 dni od dnia dopuszczenia pracownika do pracy, o nazwie instytucji zabezpieczenia społecznego, do których wpływają składki na ubezpieczenia społeczne związane ze stosunkiem pracy oraz informacje na temat ochrony związanej z zabezpieczeniem społecznym, zapewnianej przez pracodawcę; nie dotyczy to przypadku, w którym pracownik dokonuje wyboru instytucji zabezpieczenia społecznego.

§ 31 Poinformowanie pracownika o warunkach zatrudnienia, o których mowa w § 3 pkt 1 lit. a-f, h-k i pkt 2, może nastąpić przez wskazanie w postaci papierowej lub elektronicznej odpowiednich przepisów prawa pracy oraz prawa ubezpieczeń społecznych.

§ 32 Pracodawca informuje pracownika w postaci papierowej lub elektronicznej o

zmianie adresu swojej siedziby, a w przypadku pracodawcy będącego osobą fizyczną nieposiadającą siedziby – adresu zamieszkania, nie później niż w terminie 7 dni od dnia zmiany adresu.

§ 33 Pracodawca informuje pracownika w postaci papierowej lub elektronicznej o zmianie warunków zatrudnienia, o których mowa w § 3, a także o objęciu pracownika układem zbiorowym pracy lub innym porozumieniem zbiorowym niezwłocznie, nie później jednak niż w dniu, w którym

taka zmiana ma zastosowanie do pracownika. Nie dotyczy to przypadku, w którym zmiana warunków zatrudnienia wynika ze zmiany przepisów prawa pracy oraz prawa ubezpieczeń społecznych, jeżeli przepisy te zostały wskazane w informacji przekazanej pracownikowi.

§ 34 Informacje, o których mowa w § 3-33, pracodawca może przekazać pracownikowi w postaci elektronicznej, jeżeli będą dostępne dla pracownika z możliwością ich wydrukowania oraz przechowywania, a pracodawca zachowa dowód ich przekazania lub otrzymania przez pracownika.

Dodatkowe informacje dla pracowników wysyłanych do innego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego

Zgodnie ze zmianą art. art. 291 § 2 Kodeksu pracy, przed wyjazdem pracownika do pracy lub w celu wykonania zadania służbowego poza granicami kraju na okres przekraczający 4 kolejne tygodnie, pracodawca będzie zobowiązany przekazać pracownikowi, niezależnie od wcześniej wymienionych informacji, informacje w postaci papierowej lub elektronicznej o:

- państwie lub państwach, w których praca lub zadanie służbowe poza granicami kraju mają być wykonywane;
- przewidywanym czasie trwania pracy lub zadania służbowego poza granicami kraju; walucie, w której będzie wypłacane pracownikowi wynagrodzenie w czasie wykonywania pracy lub zadania służbowego poza granicami kraju;
- świadczeniach pieniężnych lub rzeczowych związanych z wykonywaniem pracy lub zadania służbowego poza granicami kraju, jeżeli takie świadczenia przewidują przepisy prawa pracy lub wynika to z umowy o pracę;
- zapewnieniu lub braku zapewnienia powrotu pracownika do kraju;
- warunkach powrotu pracownika do kraju – w przypadku zapewnienia takiego powrotu.
- poinformowanie pracownika o walucie, w której będzie wypłacane pracownikowi wynagrodzenie w czasie wykonywania pracy lub zadania służbowego za granicą,

oraz o zmianie tego warunku będzie mogło nastąpić przez wskazanie w postaci papierowej lub elektronicznej odpowiednich przepisów prawa pracy (art. 291 § 3 Kodeksu pracy). Podobnie jak w przypadku pracownika wykonującego pracę na terytorium RP, tak i w przypadku pracownika wysyłanego do pracy poza terytorium RP pracodawca będzie informował pracownika w postaci papierowej lub elektronicznej o zmianie ww. warunków zatrudnienia niezwłocznie, nie później jednak niż w dniu, w którym taka zmiana ma zastosowanie do pracownika. Nie będzie to dotyczyć przypadku, w którym zmiana warunków zatrudnienia będzie wynikała ze zmiany przepisów prawa pracy, jeżeli przepisy te zostały wskazane w informacji przekazanej pracownikowi (art. 291 § 4 Kodeksu pracy);

Przejdźcie do innych form zatrudnienia

Zgodnie z nowymi przepisami, pracownik zatrudniony u danego pracodawcy co najmniej 6 miesięcy może wystąpić z wnioskiem, złożonym w postaci papierowej lub elektronicznej, o zmianę formy zatrudnienia na bardziej przewidywalną lub cechującą się bezpieczniejszymi warunkami pracy, w tym polegającymi na zmianie rodzaju pracy, zmianie rodzaju umowy o pracę na umowę na czas nieokreślony lub zatrudnieniu w pełnym wymiarze czasu pracy.

Nie dotyczy to pracownika zatrudnionego na podstawie umowy o pracę na okres próbny. Pracodawca powinien, w miarę możliwości, uwzględnić taki wniosek pracownika.

Obowiązek pracodawcy informowania o wolnych stanowiskach pracy i procedurach awansu

Nowelizacji podległ również art. 942 Kodeksu pracy, do obecnej regulacji dodane zostały nowe obowiązki pracodawcy:

Pracodawca jest obowiązany informować pracowników w sposób przyjęty u danego pracodawcy o:

1. możliwości zatrudnienia w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy;
2. możliwości awansu;
3. wolnych stanowiskach pracy.

Zakaz niekorzystnego traktowania pracownika w zatrudnieniu z powodu korzystania z uprawnień pracowniczych

Na podstawie nowego art. 183e Kodeksu pracy, skorzystanie przez pracownika z uprawnień przysługujących z tytułu naruszenia przepisów prawa pracy, w tym zasady równego traktowania w zatrudnieniu, nie może być podstawą jakiegokolwiek niekorzystnego traktowania pracownika.

Skorzystanie z uprawnień pracowniczych nie może również powodować jakichkolwiek negatywnych konsekwencji wobec pracownika, zwłaszcza być przyczyną uzasadniającej wypowiedzenie stosunku pracy lub jego rozwiązanie bez wypowiedzenia przez pracodawcę.

Zasada będzie miała odpowiednie zastosowanie do pracownika, który udzielił w jakiegokolwiek formie wsparcia pracownikowi korzystającemu z ww. uprawnień.

Opracował Cezary Izdebski

JUŻ ODI 260 ZŁ/DOBA

WAKACYJNY WYPOCZYNEK

POBYT W TERMINIE: 04.09 - 30.09.2023

CENTRUM PROMOCJI ZDROWIA "SANVIT" ZAPRASZA NA POBYT DO BARDZO UROKLIWEJ MIEJSCOWOŚCI POŁOŻNEJ W BESKIDZIE NISKIM - IWONICZA-ZDRÓJU

Pakiet obejmuje:

- Nocleg (minimum 3 noce)
- Pełne wyżywienie
- 3 zabiegi dziennie
- Wstępne badanie lekarskie
- Relaks na basenie z hydromasażem (PN - PT)

Wszystkie zabiegi realizowane są od poniedziałku do piątku

Przy pobycie tygodniowym (7 noclegów) - 2x seans w saunie suchej i parowej GRATIS (Sauny czynne w środę i piątek)

Pokój 2-os. 260 zł/d/os.

Pokój 1-os. 320 zł/doba

Apartament De Lux 350 zł/d/os.

ODPOCZYNEK GWARANTOWANY!!!

SUPER OKAZJA - SANATORIUM BEZ SKIEROWANIA!!!

CENTRUM PROMOCJI ZDROWIA SANVIT

Sanatorium Uzdrawiskowe SANVIT Oddział Iwonicz-Zdrój.
ul. Ks. Jana Ręba 1, 38-440 Iwonicz-Zdrój

tel. +48 13 43 504 11
e-mail: rezerwacja.iwonicz@sanvit.eu

@sanatorium_sanvit <https://www.facebook.com/Iwonicz> <http://iwonicz-zdroj.sanvit.pl>

HUMOR

☺☺☺
Rozmawia urzędniczka z urzędnikiem:
- Ja zaczynam pracować dopiero po trzeciej kawie.
- A ile ich dziennie pijesz?
- Dwie.

☺☺☺
Rozmawiają dwaj przedsiębiorcy:
- Słuchaj, potrzebuję jakiegoś eksperta od RODO, znasz kogoś wartego polecenia?
- Tak.
- Super, daj mi na niego namiar...
- Nie mogę, obowiązuje RODO.

☺☺☺
Wynalazca prezentuje w Urzędzie Patentowym swój wynalazek - niewielkie pudełeczko z dziurką i mówi:
- W ten otwór wkładamy twarz. W środku są dwie brzytwy, które błyskawicznie golą.
- Ale przecież każdy ma inne rysy twarzy!
- Tylko przy pierwszym goleniu!

☺☺☺
Do Kowalskiego na środku jeziora podpływa policjant i pyta:
- Ma pan kartę pływacką?
- Mam - odpowiada Kowalski i wyciąga kartę.
- Żarty pan sobie robi? Przecież to Joker.
- To nie wie pan, że Joker zastępuje każdą kartę?

☺☺☺
Alfred Nobel jest uważany za wynalazcę dynamitu tylko dlatego, że poprzednich wynalazców nie udało się zidentyfikować.

☺☺☺
Marian czyta gazetę.
- Heleno, czy tramwaje jeżdżą po dachach?
- No coś ty, tramwaje jeżdżą po szynach na ziemi.
- No to dlaczego tutaj napisali, że tramwaj zabił kominiarza?

☺☺☺
Do Mariana przyjechała teściowa:
- Otwieraj ty łobuzie, wiem że jesteś w domu, bo twoje adidasy stoją przed drzwiami!!!
- Niech się mama tak nie wymądrza, wyszedłem w sandałach!

☺☺☺
Pukanie do drzwi.
- Kto tam?
- Policja. Proszę otworzyć.
- Policja? A o co chodzi?
- Proszę otworzyć. Chcemy pogadać.
- A ilu was tam jest?
- Dwóch.
- No to ze sobą sobie pogadajcie!

☺☺☺
Ojciec strofuje syna:
- Wziąłbyś się za jakąś robotę, a nie tylko baki zbijać! Ja w Twoim wieku po całych nocach rozładowywałem wagony...
Z kuchni matka dorzuca:
- Taa... Dopóki cię nie złapali...

☺☺☺
Na sklep napada złodziej. Wchodzi, widzi tam starą kobietę i mówi:
- Dawaj kasę!
- Spokojnie. Jaką? Grycaną czy jęcienneą?

☺☺☺
Policjant zatrzymuje samochód jadący wbrew wszelkim przepisom. Dochodzi do kierowcy, młodego cwaniaczka, i prosi o dokumenty, dodając:
- Dalej to już pan raczej nie pojedzie.
- Wiesz kim jest mój ojciec? Zapytuje młody.
- A co, matka ci nie powiedziała?

☺☺☺
- Jak pani udało się w dobrym zdrowiu dożyć setnych urodzin?!

☺☺☺
- Raz w roku robię sobie alkoholową terapię szokową...
- Ile pani wypija tego dnia alkoholu?
- Tego dnia nie piję!

☺☺☺
Idzie 3 wariatów po torach, jeden mówi:
- Ale te schody są płaskie.
Drugi na to:
- I poręczę tak nisko.
A trzeci:
- Dobrze, że winda jedzie!

☺☺☺
- Tato, kup mi wypasioną komórkę!
- A gdzie magiczne słowo?
- Natalia.
- Natalia?
- To imię twojej kochanki.
- Pewnie potrzebujesz do tego etui?

☺☺☺
Na budowę przychodzi facet i pyta:
- Ilu was tu pracuje?
- Z majstrem, czy bez?
- Z majstrem.
- 26. - A bez?
- Bez majstra to tu nikt nie pracuje.

☺☺☺
Organizowane są przejażdżki łodzią po jeziorze Genezalet. Bilet kosztuje pięćset dolarów.
- To strasznie dużo. - dziwi się zbulwersowany turysta.
- Owszem, ale to przecież po tym jeziorze Jezus piechotą chodził!
- Nie dziwię się, przy takich cenach!

Budowlani

Ogólnopolski Magazyn Społeczno-Zawodowy
Adres redakcji: 00-641 Warszawa, ul. Mokotowska 4/6
tel.: 22 825 60 61-62, faks: 22 825 11 23
e-mail: info@zbbudowlani.pl
Redaktor naczelny: Jakub Kus
Redaktor wydania: Aleksandra Suchocka
Zespół: Tomasz Nagórka, Małgorzata Sokolowska, Cezary Izdebski
Skład i łamanie: Robert Żwirski
Wydawca i dystrybucja: Związek Zawodowy „Budowlani” 00-641 Warszawa, ul. Mokotowska 4/6
Druk: Grupa ZPR Media S.A. Drukarnia Prasowa ul. Jubilerska 10, 00-939 Warszawa

SUDOKU DLA ROZRYWKI

Należy wypełnić diagram w taki sposób, aby w każdym poziomym wierszu, w każdej pionowej kolumnie i w każdym dziewięciopółowym kwadracie 3x3 znalazły się cyfry od 1 do 9. Cyfry w kwadracie oraz kolumnie i wierszu nie mogą się powtarzać.

			1	6	9		7	3
1		2				3		6
				4			1	
	1			9			7	
	8						3	4
4		7	6				8	
9			7				3	1
8		1		5				
2		6						9